

ಭಾರತೀಯ ಪತ್ರಿಕೋದ್ಯಮದ ಇತಿಹಾಸ ರೋಮಾಂಚಕಾರೀ ಘಟನೆಗಳ ಆಗರ. ಕಷ್ಟಕಾರ್ಪಣ್ಯಗಳ ನಡುವೆಯೂ ಲೇಖನಿಯ ಖಡ್ಗವನ್ನು ಬೀಸಿ ಆಡಳಿತದ ಕಠಿಣ ಕಾನೂನು ಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಎದುರಿಸಿ ನಿಂತ ಧೀರೋದಾತ್ತರ ಸಾಲು ಅತಿ ಉದ್ದ. ಪತ್ರಿಕಾ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯಕ್ಕಾಗಿ ನಡೆದ ಈ ಹೋರಾಟದ ಸುರಣಿ ಆರಂಭಿಸಿದವರು ಭಾರತೀಯರಲ್ಲ, ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಪತ್ರಿಕೆಗಳೇ. ಜೇಮ್ಸ್ ಆಗಸ್ಟಸ್ ಹಿಕ್ಕ್ಯೆ ಭಾರತದ ಮೊದಲ ಪತ್ರಿಕೆಯ ಸ್ಥಾಪಕ. ಅವನ ಬೆಂಗಾಲ್ ಗೆಜೆಟ್ ಅಸೆಂಪ್ಲಿ ಬಂದದ್ದು ಜನವರಿ ೨೯, ೧೭೮೦ ರಂದು. ಭಾರತದ ಮೊದಲ ಪತ್ರಿಕೆ ಆರಂಭವಾಗಿ ೨೦೦ ವರ್ಷ ತುಂಬಿದ ಸ್ಮರಣೆಗಾಗಿ ಈ ಲೇಖನ.

ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಪತ್ರಿಕೆಗಳ ಮೊದಲನೆಯ ಪತ್ರಿಕೆಯನ್ನು ಪಾರಂಪರಿಕ ಕ್ರಿಶ್ಚಿಯನ್ ಮಿಷನರಿ ಆಗಸ್ಟಸ್ ಹಿಕ್ಕ್ಯೆ ಸೇರಿಸಿದ್ದ. ಪತ್ರಿಕೆಯ ಮೊದಲನೆಯ ಪತ್ರಿಕೆಯು ೧೭೮೦ನೇ ಇಸವಿ ಜನವರಿ ೨೯ ನೇ ತಾರೀಖು ಕಲ್ಕತ್ತಾದಲ್ಲಿ ಬೆಂಗಾಲ್ ಗೆಜೆಟ್ ಅಥವಾ ದಿ ಕಲ್ಕತ್ತಾ ಜನರಲ್ ಅಡ್ವರ್ಟೈಸರ್ ಎಂಬ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿ ಹೊರಬಂದಿತು. ಸಾರ್ವಜನಿಕರ ಕೃಪೆಗೆ ಒಳಗಾಗಿ.

೧೭೮೦ನೇ ಇಸವಿ ಜನವರಿ ೨೯ನೇ ತಾರೀಖು ಕಲ್ಕತ್ತಾದಲ್ಲಿ ಬೆಂಗಾಲ್ ಗೆಜೆಟ್ ಅಥವಾ ದಿ ಕಲ್ಕತ್ತಾ ಜನರಲ್ ಅಡ್ವರ್ಟೈಸರ್ ಎಂಬ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿ ಹೊರಬಂದಿತು. ಸಾರ್ವಜನಿಕರ ಕೃಪೆಗೆ ಒಳಗಾಗಿ.

೧೭೮೦ನೇ ಇಸವಿ ಜನವರಿ ೨೯ನೇ ತಾರೀಖು ಕಲ್ಕತ್ತಾದಲ್ಲಿ ಬೆಂಗಾಲ್ ಗೆಜೆಟ್ ಅಥವಾ ದಿ ಕಲ್ಕತ್ತಾ ಜನರಲ್ ಅಡ್ವರ್ಟೈಸರ್ ಎಂಬ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿ ಹೊರಬಂದಿತು. ಸಾರ್ವಜನಿಕರ ಕೃಪೆಗೆ ಒಳಗಾಗಿ.

ಸಲಾಹದ ಮೇರೆಗೆ, ಗುಲಾಮಿ ಸಂಪ್ರದಾಯವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು, ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯದ ಮೊದಲನೆಯ ಪತ್ರಿಕೆಯನ್ನು ಹಿಕ್ಕ್ಯೆ ಸೇರಿಸಿದ್ದ.

೧೭೮೦ನೇ ಇಸವಿ ಜನವರಿ ೨೯ನೇ ತಾರೀಖು ಕಲ್ಕತ್ತಾದಲ್ಲಿ ಬೆಂಗಾಲ್ ಗೆಜೆಟ್ ಅಥವಾ ದಿ ಕಲ್ಕತ್ತಾ ಜನರಲ್ ಅಡ್ವರ್ಟೈಸರ್ ಎಂಬ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿ ಹೊರಬಂದಿತು. ಸಾರ್ವಜನಿಕರ ಕೃಪೆಗೆ ಒಳಗಾಗಿ.

೧೭೮೦ನೇ ಇಸವಿ ಜನವರಿ ೨೯ನೇ ತಾರೀಖು ಕಲ್ಕತ್ತಾದಲ್ಲಿ ಬೆಂಗಾಲ್ ಗೆಜೆಟ್ ಅಥವಾ ದಿ ಕಲ್ಕತ್ತಾ ಜನರಲ್ ಅಡ್ವರ್ಟೈಸರ್ ಎಂಬ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿ ಹೊರಬಂದಿತು. ಸಾರ್ವಜನಿಕರ ಕೃಪೆಗೆ ಒಳಗಾಗಿ.

೧೭೮೦ನೇ ಇಸವಿ ಜನವರಿ ೨೯ನೇ ತಾರೀಖು ಕಲ್ಕತ್ತಾದಲ್ಲಿ ಬೆಂಗಾಲ್ ಗೆಜೆಟ್ ಅಥವಾ ದಿ ಕಲ್ಕತ್ತಾ ಜನರಲ್ ಅಡ್ವರ್ಟೈಸರ್ ಎಂಬ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿ ಹೊರಬಂದಿತು. ಸಾರ್ವಜನಿಕರ ಕೃಪೆಗೆ ಒಳಗಾಗಿ.

ಸಲಾಹದ ಮೇರೆಗೆ, ಗುಲಾಮಿ ಸಂಪ್ರದಾಯವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು, ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯದ ಮೊದಲನೆಯ ಪತ್ರಿಕೆಯನ್ನು ಹಿಕ್ಕ್ಯೆ ಸೇರಿಸಿದ್ದ.

ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರ

ಸಾರ್ವಜನಿಕ

ಶನಿವಾರ ೨೬-೧-೧೯೮೦

ಶನಿವಾರ ೨೬-೧-೧೯೮೦

ಶನಿವಾರ ೨೬-೧-೧೯೮೦

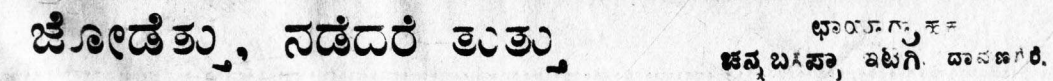
ಭಾರತದ ಮೊದಲ ಪತ್ರಿಕೆ

ಬೆಂಗಾಲ್ ಗೆಜೆಟ್

ಶನಿವಾರ ೨೬-೧-೧೯೮೦

ಶನಿವಾರ ೨೬-೧-೧೯೮೦

నాల్గవ నాడు కిరీతంబు, బిచ్చయ
 కు, కాలయందు మేలేటి భాగి నడచి
 యెరు బిచ్చయనను, దన్నుగిరిమాడ
 బేలెందు, గవనకల్ జనలొ
 ముండు, బిళ్ళ న్నా, యాధిలెర
 అజ్ఞు యా త్తు అదర బిచ్చయ
 అ న్న, నంలెందుగి యెలరాది. తానె
 న్న, బిళ్ళ న్నా, యానానదు
 ఎందురు కాజరాదనను. కిరీత అన
 నన్ను, దన్నుగిరి మాడలాయెండు.
 అదర లెం, ౧౦౦౦ గ్రామయి జామీనాన
 న్న, అననను, గుండు బిళ్ళ

ಹಕ್ಕಿಯು ಸಮನೆಯಲ್ಲಿದ್ದು ದಂಡ ಒಂಗಾಲ್ ಜಿಲ್ಲಾ ಪ್ರಕರಣವು ನಿಂತುಹೋಗುವುದರಿಂದ ಅಧಿಕಾರಿಗಳ ಭಾವಿಸಿದ್ದರೂ, ಅದರ ಅವಲಂಬನೆಯನ್ನು ಕಟ್ಟಿ. ಜಿಲ್ಲಾ ಪ್ರಕರಣವು ಮೂಡಲಿನಂತೆಯೇ ಪ್ರಕಟವಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಸಂಬಂಧವು ಸ್ಥಾನದಲ್ಲೇನಾಗಿ ಸ್ವಂತ ಪ್ರಯೋಜನಕ್ಕಾಗಿ ಮಾಡುವ ಸ್ಥಾಯಿಬದ್ಧವಾದ ಅನೇಕ ಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ಕಂಡುಹಿಡಿದು ಪ್ರಕಟವಾದ ಹಕ್ಕಿಯು ಪ್ರಕಟವಾದವು. ಸಮನೆಯಲ್ಲಿದ್ದು ಕೂಡುವ ಪ್ರತಿಭಾ ಬರೆಯುತ್ತಿದ್ದರೂ ಕನ್ನ ಬರವಣಿಗೆಯ ಶೈಲಿಯಲ್ಲಾಗಲಿ, ವಿಧಿಯಲ್ಲಾಗಲಿ, ಅಥವಾ ಅಕ್ಷರವಿಲ್ಲದಾಗಲಿ ಸ್ವಲ್ಪವೂ ಕುಂದಿರಲಿಲ್ಲ. ವಾರ್ತಾ ಹಬ್ಬದಿಂದ ವಾರ್ತಾ ವರದಿಗಳೂ ಕೂಡುವ ಬಹುಮಾನದ ಲೇಖನಗಳು ಪ್ರಕಟವಾಗುತ್ತಿದ್ದವು. ಸಹಿಗಾರರೂ ಈ ಪ್ರಕರಣವನ್ನು ಮುಟ್ಟದಂತೆ ನಿಷೇಧಿಸಿದರೇಕೆಂದೂ ಕಾರಣವು ಪುನಃ ಪ್ರಯೋಜನಕ್ಕೂ ಹಕ್ಕಿಯು ಮೇಲೆ ಹಿಂದೂದಾರ್ಶನಿಕರೂ ಮೂಲದ ಮಗನನ್ನು ಹೂಡಿದರು. ಹಕ್ಕಿಯು ಹಣವನ್ನು ಹೂಡುವ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿದ್ದರಂತೆ ಅದರ ಮೂಲದ ಭಾರಿ ಮೂಲದ ದಂಡವನ್ನು ವಿಧಿಸಲಾಯಿತು. ಹಿಂದೂದಾರ್ಶನಿಕರ ಮುಖ್ಯ ಹಿಂದೂ ವರ್ಷದ ಮೇಲೆ ೨೦೦ ರೂಪಾಯಿ ದಂಡವನ್ನೇ ದಂಡ, ಅಷ್ಟು ಹೂಡಿತು. ಸ್ವಲ್ಪವೂ ಮೂಲದ ಮುಖ್ಯ ವಾರ್ತಾ ಹಬ್ಬದಿಂದ, ೫೦೦ ರೂಪಾಯಿ ದಂಡವನ್ನು ಹಕ್ಕಿಯು ಹೂಡಿಸುವ ವರ್ಷದಿಂದ ಮೂಲದ ದಂಡವನ್ನು ಬರವಣಿಗೆ

ಕೂಡಬೇಕೆಂದು ಶ್ರೇಷ್ಠ ನ್ಯಾಯಾಧೀಶರು ತೀರ್ಮಾನಿಸಿದ್ದರಿಂದ ಅದರ ಹೇಬ್ಬಿಂಗ್‌ನು ಅದನ್ನು ಮನ್ನಾನಾ ಮಾಡಲು.

ಹುಕ್ಕಿಯ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯನ್ನು ಶಾಶ್ವತ
ಲಾಭದ ಅವನ ವಿಕೋಧಿಗಳ ಹೇಗಾ
ದರೂ ಮಾಡಿ ಬೆಂಗಾಳ / ಜೈವ ಹತ್ತಿ
ಯನ್ನು ನಿರ್ದೇಶಿಸುವ ಮೂಲಕ
ದ್ದರು. ಅವರು ಆ ಕಲಿಸಿದ್ದು ಜಯ
ಶಾಲಿಗಳೂ ಅದರೂ. ನೆರ್ಕಾ ರವರು
ಹಿಂದೂ ಅಜ್ಞಾನವನ್ನು ಹೊರಹಿಡಿಸಿ
ಹುಕ್ಕಿಯ ಮುದ್ರಣಾಲಯವನ್ನು
ವಿಲ್ಲ. ಅಜ್ಞಾನ ಮೂಲಕ ಗಾಂಧಿ
ನಿರ್ವಹಿಸುವಂತೆ ಮಾಡಿಸಿ
ಭಾರತದ ಮೂಟ್ಟುಮೂಲೆಯನ್ನು ಹತ್ತಿ
ಕಯೂ ಹೋರಾಟದ ಹೆಜ್ಜೆಯನ್ನು
ಮುಂದಿಟ್ಟು ದೃಷ್ಟಿಶಕ್ತಿ ಹೆಜ್ಜೆ
ಅನ್ಯಾಯವನ್ನು ಹೊರಹಿಡಿಸಿ
ಹಾಕಿ, ನಿಂದಹೋಯಿತು. ಹತ್ತಿ
ಕಯೂ ಅನ್ಯಾಯವನ್ನು ಹೊರಹಿಡಿಸಿ
ಅನ್ಯಾಯವನ್ನು ಹೊರಹಿಡಿಸಿ
ಅನ್ಯಾಯವನ್ನು ಹೊರಹಿಡಿಸಿ

[illegible]

ಹಿಕ್ಕಿಯು ಬಡನದ್ದು ಬೆ
ಜೀವನಿ ಕಷ್ಟದ ಮಧ್ಯದ್ದು
ಕೂಡನಂಬಿ ಸಹನು. ಪೂರಿದನು,
ಉಳಿದ ಯಾವ ವಿಷಯವೂ ಹಿಕ್ಕಿ
ಹಗ್ಗ ಸಿಕ್ಕದಿರುವುದು ಕಷ್ಟದಲ್ಲ
ಹಿಕ್ಕಿಯು ಭಾರತದ ಹಕ್ಕಿ
ಹೃದಯದ ಮಹಾಹೋದಯ
ಭಾರತದ ರಾಜಕೀಯ ಚರಿತ್ರ ಬರೆ
ಎನಲು ಹಿಕ್ಕಿಯು ಬಗ್ಗಿ ಹಿಂದೆ ಹಿ
ರದೆ ಹಬ್ಬಿ ಸುಲಕ್ಷಣವು, ಪ್ರಾಸ
ನಾ ಹಿಕ್ಕಿ ಬಂದಿದ್ದಾನೆ ಹಿಕ್ಕಿ
ಹಬ್ಬಿ ಉದಯೋಗವಿಲ್ಲದ ಮನು
ಆದರಿ ಭಾರತದ ಪತ್ರಿಕಾಭಿವೃದ್ಧಿ
ಮೂಲ ಪುನಶ್ಚನಂದೂ, ಅವನ ಹಕ್ಕಿ
ಮತ್ತು ಕತೆಯು ಕಲ್ಪತಗ್ಗಿ ಆ
ಯೋಗವಾಗಬಹುದು. ಹಿಕ್ಕಿ
ಹಗ್ಗದ, ಅವನ ಸಾಧನ ಮತು ಅವ
ಪತ್ರಿಕಾ ಲೋಕದ ಇಷ್ಟ ದಿ
ಹಜ್ಜೆಯು ಕೇವಲ ಕಲ್ಪತಾ ಮತ
ಭೂ-ಕಲ್ಪ ಹಿಂದೆ ಅಷ್ಟಿ ಜಗತ್ತಿ
ಪತ್ರಿಕಾ ಇತಿಹಾಸಕ್ಕೆ ಹಿಂಮು ಆದಿ
ನಾಗಿ ಉಳಿಯುವುದು.

ಹಿಕ್ಕಿಯು ಲೋನೆಯ ದಿನಗಳು ಹೇಗೆ
 ಹೋಗುವಾಗಿದ್ದವುದೋ ಹಾಗೆಯೇ
 ಹಿಕ್ಕಿಯು ಮೂಲದ ದಿನಗಳ ಜೀವನದ
 ಬಗ್ಗೆ ಸಾಕಷ್ಟು ಮಾಹಿತಿಯು ಸಿಕ್ಕಿ
 ವುದಿಲ್ಲ. ಬೆಂಗಾಲ್ ಗಣಿ ಪತ್ರಿಕೆ
 ಪ್ರಾರಂಭವಾಗುವುದಕ್ಕೆ ಮುಂಚೆ
 ಹಿಕ್ಕಿಯು ಸಾರ್ವಜನಿಕರಿಗೆ ತಿಳಿದೇ
 ಇರಲಿಲ್ಲ. ಪತ್ರಿಕೆಯಲ್ಲ ತನ್ನ ಬಗ್ಗೆ
 ಸರಿಯಾದ ಅನುಮಾನ ಬಂದಿತ್ತು ಕಡೆ
 ಯಲ್ಲ ತಾನು 'ಲಿಕ್ಸ್' ಇಂದಿಯಾ
 ಕಂಪನಿಯ ಮಾಜಿ ಮುಖ್ಯಕರ್ತವೆಂದು
 ಹೇಳಿಕೊಂಡಿದ್ದಾನೆ. ೧೯೭೫-೭೬ ನೇ
 ಆಗಸ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಈ ಮುಖ್ಯ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನ
 ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದ ಹಿಕ್ಕಿಯು ತುಂಜಾ ನಷ್ಟ
 ಕೊಂಡಿದ್ದನು. ಕಲ್ಕತ್ತಾ ಅವನ
 ಹಡಗು ಬಂದಾಗ ಸಾಲವಾ/ ಸಾಲಕ್ಕು
 ಸಾವಿರ ಲೋಪಾಯಿಗಳು ಲೋಡಬೇಕಾ
 ಗಿತ್ತು. ಅವನಲ್ಲಿದ್ದ ಅಸ್ತಿಯನ್ನೆಲ್ಲಾ
 ಮಾರಿದರೂ ಕೇವಲ ಎರಡು ಸಾವಿರ
 ಲೋಪಾಯಿ ಬಂದಿತು. ಒಂಗಳೂರು
 ನಿತ್ಯಕಾಲ ಸಾಲದ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ

ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಲು ಹಿಮ್ಮೆಲ್ಲ
 ಫಲವಾಗಿ ಹಿಕ್ಕಿಯು ಸರಮನ್ನ
 ಬೇಕಾಯಿತು ತಾನು ಸೇವ
 ಹೇಗಿ ಬಿಡಿಸಿಕೊಂಡು ಬಂದೆನ
 ಹೆಕ್ಕಿಯು ಎಷ್ಟೋ ಹೇಳಿ
 ತನ್ನ ಸಂಸಾರದ ಜೀವನವನ್ನ
 ಸಲುವು ಕಷ್ಟಪಟ್ಟು ಕಲ್ಪಿಸುವಾಡ
 ನಿರ್ಧರಿಸಿದುದನ್ನ ತಾನೇ ಹೇ
 ದ್ದಾನೆ ಹಾಗೆ ಅರ್ಜುನ
 ಯು ಅಷ್ಟನ ಮೊಳಗಿನ
 ಕೊಂಡು ಮರದಲ್ಲಿ ಅಷ್ಟನ
 ನನ್ನು ಬಿಡಿಯುವಂ ತ
 ಕೊಂಡನು. ಮುಖ್ಯ
 ಅಷ್ಟ ಮೂಡಲು ಸಿದ್ಧವಾದ ಕ
 ತಾನು ಸಾರ್ವಜನಿಕ ನ
 ಲಸಗಗಳನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಡು
 ಜಾಹಿರಾತಿ ಮಾಡಿದನು. ಮ
 ನಾಗಿ ಹಿಕ್ಕಿಯು ಯತ್ನವನ್ನ
 ದನು. ಅದರ ಅವನು ಕೇ
 ಮುಹುಕನಾಗಿ ಉಳಿಯಲು ಇ
 ಲ್ಲ. ಅದುದರಿಂದ ಹತ್ತಿಕೊ
 ನ್ನು ಆಶ್ರಯಿಸಿದನು. ಈ
 ಯಿಂದ ಸ್ವಲ್ಪ ಹಣವನ್ನು ಸಂಪ
 ನಿವೃತ್ತಿ ಹೂಂದಿದ ನಂತರ ಇಂ
 ಹೋದಾಗ, ತಾಂತ್ರಿಯಂತೆ
 ಸಂತೋಷದ ಜೀವನವನ್ನು
 ಜೇಂಬುದು ಅವನ ಇಚ್ಛೆಯಾಗಿ
 ಬಂಗಾಲ್ ಗಜೆಟ್ ಪತ್ರಿಕೆಯ
 ನಡೆಸುವ ಸಾಹಸವನ್ನು ಅಂಜಲಿ
 ಮಾಡಿದರೂ ಅವನು ಬಂದು
 ತ್ಯಾಕಾಂಕ್ಷೆ ಇತ್ತು. ವಿನೋದ
 ಉಂಟುಮಾಡುವ ಸುದ್ದಿಗಳ
 ಫೆಗಳು ಗಜೆಟ್ ಪತ್ರಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರ
 ನಾಗುತ್ತಿದ್ದವು. ಆಸಕ್ತಿಯನ್ನು
 ಸುವ ಸಾಮಾಜಿಕ ಸುದ್ದಿಗಳಿಗೆ
 ಮುಕ್ತ ಸ್ಥಾನವಿತ್ತು. ಮೊದಮೊ
 ರವರ ಜೊತೆ ಪತ್ರಿಕೆ
 ಯಾದೊಂದು ಕಂದಿಸುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ
 ಬರುತ್ತಾ ನಗರದ ಮತ್ತೊಂದು
 ಪತ್ರಿಕೆಯನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಿದ ಬ
 ತೊಡಗಿತು. ಇಂದಿಯಾ ಜೆಟ್ ನ
 ಪ್ರಕಾಶನ ಪತ್ರಿಕೆಯು ಹುಟ್ಟಿದಾ
 ನ್ನು ಪತ್ರಿಕೆಯು ಹುಟ್ಟಿದಂತೆ
 ಕೊಳ್ಳಲು ಹಿಕ್ಕಿಯು ತುಂಬಾ ಕೇ
 ಮಟ್ಟದ ನಿರ್ಮಾಣವನ್ನು ಕೈಗೊ
 ದರ ಪ್ರಾರಂಭಮಾಡಿದನು. ಪ್ರಕಾಶನ

ಅದಕ್ಕೂ ಪತ್ರಿಕೆಯು ಹುಟ್ಟಿದುದು
ಹೋಗಿ ಸ್ಥಾನ ಶಾಂತಿಯನ್ನ ಕಡೆದ
ನೆಯಿಂದ ಅವನಿಗೆ ಇಷ್ಟವಿಲ್ಲ
ಬಂದನ್ನು ಗಣಿಸಿ ಪತ್ರಿಕೆಯ ಮೇಲೆ
ಕೊಂಡಿಲ್ಲ ನಿಂದಾತಕ ಲೇಖನಗಳನ್ನ
ಸಾಗಿ ಪ್ರಾರಂಭಮಾಡಿದನು.
ಜೇಕರಂದು ಯನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದ
ಳೊಂದಿ ಹೊಪ್ಪಟಮಾಡಿ ಬಂದದ್ದು
ಎಂಬಾದನ ಕೆಗೆ ಬೆಂಬಲ ಕೊಟ್ಟವರು,
ಕೊಂಡು ಜೀವಂಗನೂ ಹೀನಾಮಾ
ಯಂತ್ರ ದನ್ನು ಈ ಪೈಪೋಟಿ
ಯಾಸಿ ಹಿಂಸೆಯಲ್ಲಿ ಹಣವುಂಟು
ಯಂತ್ರವು ಈ ಪೈಪೋಟಿ ಪತ್ರಿಕೆಗೆ
ಗಡಲೇ ಯನ್ನೂ ತೆಗೆದೆರೆ
ವುದ್ದು ಪತ್ರಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಬಂದನು.
ವುದ್ದು ಬಿಂಬಿತಕೊಟ್ಟು ಅಂದಿಯ
ವುದ್ದು ಕರೆಯುವುದನ್ನು ಹಕ್ಕುಮಾ
ಪಡೆ ಪತ್ರಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಭೈರ್ಯವಾ
ವಲು ಈನ್ಮ ಅಂದಿಯಾ ರಂಪಸ್
ಸ್ವರಣ ದುರ್ವಿನಯನ್ನು ಹೊಂ
ಡ್ಯನು ಬೇರೊಂದಿಗೆ ಹಕ್ಕುಯ ನು
ಮೃತ್ತಿ ಶವಾಗತ್ತು. ಆ ದೃಷ್ಟಿ
ವಾದಿಸಿ ಬಂದದು ಸಲ ತನಗೆ ತಾನೇ
ರಂದಿಗೆ ಯನ್ನು ಹಾಕಿಕೊಂಡನು.
ತಾಗೂ ಗಿರಿಯು ಮತ್ತು ಸ್ವೇಚ್ಛಾ
ನೆಡೆಗೆ ಆತಕ್ಕೆ ನಾನು ನಿಮ್ಮ
ಯನ್ನು ತಗ್ಗಿಸಿದೇ ? ಅದಕ್ಕೆ ತಾನೇ
ಕೊಟ್ಟು. ಎನ್ನ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ
ನನ್ನೇ ಹಕ್ಕುಮಾಧ್ಯ ತೆಗೆದು ಹೋರಾಟ
ನುಂಟು ಬೇರೊಂದಿಗೆ ಗಲಾಟೆ
ಯನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದು ಎಂದೂ
ಯತ್ತು ಬೇರೊಂದಿಗೆ ಅನಾರ್ಥಕವಾದ

ಜೇ... ಅಗ್ನಿ ಸ್ವಾ... ಹಕ್ಕಿಯು...
 ಹತ್ತಿಕಾ ಸ್ವಾಂತಿ... ನನ್ನ ಪಡೆಯಲಿ...
 ನಡೆದಿ ಯೋಚಿಸುವ ಭಾರತ...
 ಹತ್ತಿಕಾ ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಮೂಲ...
 ತ್ವದ ಭಾವನಾ ಹೃದಯವಾಗಿ ಅಡಳಿತ...
 ನನ್ನ ಬೇಕಿನ ಭಾವನೆಯ ಪತನ...
 ಲೋಕ ನಿಗಿಳಿಸಿ ಹಿಕ್ಕಿಯೇ ಮೂಲ...
 ಗನು ಈ ಮೂಲ ಫಲವನ್ನು...
 ಅಪೂರ್ಣವಾದ ಅಭಿಮಾನದ ಅಸ್ತಿತ್ವ...
 ಸ್ವವಾ... ಅನಾ... ವೂ...
 ವಾದರ ದಾ... ಹೃದಯ ಸಂಗತಿ...
 ಸ್ವ... ಕಾಲಿಂಡಿ... ನನ್ನ... ಬಿಟ್ಟು...

[illegible]

ಒಂದು ಸಭಾ ಭವನದಲ್ಲಿ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ
 ಚಟುವಟಿಕೆಗಳು ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿದ್ದವು
 ಆದರೆ ಕರ್ನಾಟಕ ಭವನ ಕರ್ನಾಟಕ
 ರಾಜಕೀಯ ಚರ್ಚೆ ದರ್ಬಾರಿಗೆ ಹೆಸರು
 ನಾಸಿಯಾಗಿದೆ.

ಕನ್ನಡಿಗರ ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಸಂಘರ್ಷ
ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾದುದು ಸಾಕಾ ಕನರಾ ಕ್ಷಬ್ಧ
ಕಡೆಯಲ್ಲಿ ಈ ಸಂಸ್ಥೆಯುಗ್ರಾಹನ
ಯಾರ್ ಕ್ರಮಗಳನ್ನು ವರ್ಧಿಸುತ್ತಿರು
ದ ಧಾರ್ಮಿಕ ದೃಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡಿ
ಗರ ಸಂಘರ್ಷ ಮಾರ್ಗದರ್ಶಿ, ಬಿಸನ
ಮಿತ ಹಾಗೂ ಜಾತಿಯ ಆಧಾರಗಳ
ಮೇಲೆ ಉಂಟಾಗುತ್ತಿರುವ, ಇವುಗಳ ಸಂಘ
ರಂಕಣ ಆಗುವಂತೆ ಆಗುವಂತೆ ಆಗುವಂತೆ ಇವು
ನಿರೂಪಿಸುವ

ದೊಡ್ಡಲಿಲ್ಲ. ಸುಮಾರು ಮೂವ
ಕೋಟಿ ಮೇಲ್ಮಟ್ಟ ಕನ್ನಡಿಗರ ಸಂಖ್ಯೆ
ಸು. ಅದರ ಈ ರೀತಿ ಬಡವರು
ಅವರ ಸಂಖ್ಯೆಯಿಂದಾಗಿ ಕನ್ನಡ
ನಟಕಗಳೂ ಪ್ರೇಷನಾತ್ಮಕವ
ಕಾಗೆ ದೊಡ್ಡ ಸಂಖ್ಯೆ ಇವರು
ದಿಗ್ಗಜ ಸಂಖ್ಯೆಯು ಕಾರ್ಯ
ಈಗ ಇದೆ.

ಕೆಯೋ ಆಗಿರಬಹುದೆಂದು ತರ್ಕಿಸಿದ್ದಾರೆ.
ಯೆ. ಹೊರತು ಅವರಿಗೆ ವಾರಪತ್ರಿಕೆಯೆಂದು
ಪ್ರವಾಗಿ ತಿಳಿದಿಲ್ಲ. ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಇ. ಕಾ. ಪತ್ರಿಕೆ

ಯು "ಧಾರವಾಡ ಹೈಸ್ಕೂಲಿನಲ್ಲಿ ವಾರ್ಷಿಕ ಬಕ್ಷಿಸು ಸಮಾರಂಭಕ್ಕೆ ನಿಧನ ಹತ್ತಿದ. ಅದಕ್ಕಾಗಿ ವೆಚ್ಚವ ಗುತ್ತಿದ್ದ ನೂರಾರು ರೂ. ೧೦೦ ಗಳು ತಿರೀಕಿಯಲ್ಲೇ ಉಳಿದವು" ಎಂದಿದೆ.

ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ಮಕ್ಕಾದಲ್ಲಿಯ ಮಹಾ ಮುಸ್ಲಿಮರು ಶತ್ರುಗಳಾಗಿ ವಶ ಪಡಿಸಿಕೊಂಡು ಇಸ್ಲಾಮಧರ್ಮಿಯಾಗಿ ಕೆಲವಿನ ವಿನಿ ಚನೆಯುಂಟಾದುದು ಹಾಗೂ ಮಹಾಮುಸ್ಲಿಮ ಸ್ವಾಧೀನ ಪಡಿಸಿಕೊಂಡ ಶತ್ರುಗಳಾಗಿ ತಂದೆದ ನಯಕನು "ಮಿರ್ಜಾದ ಹದಿಮೂರನೆಯ ಬರುವನೆಯ ಸೂಚಿಸಲಾದ ಮಹದಿಯು ತಾನೆಂದು ಹೇಳಿಕೊಂಡಿರುವ ಸರ್ವವಿವಿಧ "ಚಂದ್ರೋದಯದ ೧೮೮೫ ಏಪ್ರಿಲ್ ೧೮ರ ಈ ಸಂಚಿಕೆಯು "ಮಹದಿಯು ನಿಶ್ಚಯವಾಗಿ ಒಬ್ಬ ಸಾಧುವು. ಒಂದಾನೊಂದು ದಿನ ಬರುವನು" ಎಂಬ ಸುದ್ದಿಯನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸಿದೆ.

ಹಾವುಗಳ ಮಳೆ

ಅಹಮದನಗರ ಪುರಸಭೆ ತಾಲೂಕು ಪೈಕಿ ನಾಡೀವ್ಯನಮಿತ್ತಿ ಇತ್ತೀಚೆ ವೃಷ್ಟಿಯಾಗುವ ಹಾವುಗಳ ಮಳೆಯಾಯಿತು. ಅದರ ಪೈಕಿ ಏನಕಿ ಹಾವುಗಳು ಮಹಮದ್ ಕಲೆಕ್ಟರ ಸುಪೇಬರ ಕೆಲಸ ನೇಡುವುದಕ್ಕೆ ಕಳಿಸಲಾಗಿದೆಯಂತೆ. ನೇಡುವುದಕ್ಕೆ ಸ್ತ್ರಿಯರಿಗೆ ಸೋಡಪತ್ರ ಕೊಡುವ ಕಾಲಕ್ಕೆ ಕೇಶವಪನ ಮಾಡಿ ಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಪ್ರಯಾಗದಲ್ಲಿ ಇಬ್ಬರು ಯುರೋಪಿಯನ್ನರು ಮುಸಲ್ಮಾನರ ಮತಕ್ಕೆ ಸೇರಿ ಬೀದಿಗಳಲ್ಲಿ ಅದರ ಪ್ರಚಾರಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರಂತೆ ಎಂಬ ಮೊದಲಾದ ಸುದ್ದಿಗಳು ಈ ಸಂಚಿಕೆ ಬರೆದಿದೆ.

ಡಂಭಾಚಾರದ ಖಂಡನ

ಅದೇ ವಷದ ಮೇ ೩೦ರ ಸಂಚಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಲೋಕದೊಳಗಿನ ಡಂಭಾಚಾರಕ್ಕೆ

ಪ್ರಾಚೀನಚರಿತ್ರೆ			
ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ಸಾಹಿತ್ಯ			
೧. ಕರ್ನಾಟಕದ ಇತಿಹಾಸ	೨. ಕರ್ನಾಟಕದ ಭೂಗೋಳ	೩. ಕರ್ನಾಟಕದ ಜನಜಾತಿ	೪. ಕರ್ನಾಟಕದ ಸಾಹಿತ್ಯ
೫. ಕರ್ನಾಟಕದ ಧರ್ಮ	೬. ಕರ್ನಾಟಕದ ಸಂಸ್ಕೃತಿ	೭. ಕರ್ನಾಟಕದ ಸಾಮಾಜಿಕ ಜೀವನ	೮. ಕರ್ನಾಟಕದ ಸಾಹಿತ್ಯ
೯. ಕರ್ನಾಟಕದ ಸಾಹಿತ್ಯ	೧೦. ಕರ್ನಾಟಕದ ಸಾಹಿತ್ಯ	೧೧. ಕರ್ನಾಟಕದ ಸಾಹಿತ್ಯ	೧೨. ಕರ್ನಾಟಕದ ಸಾಹಿತ್ಯ
೧೩. ಕರ್ನಾಟಕದ ಸಾಹಿತ್ಯ	೧೪. ಕರ್ನಾಟಕದ ಸಾಹಿತ್ಯ	೧೫. ಕರ್ನಾಟಕದ ಸಾಹಿತ್ಯ	೧೬. ಕರ್ನಾಟಕದ ಸಾಹಿತ್ಯ
೧೭. ಕರ್ನಾಟಕದ ಸಾಹಿತ್ಯ	೧೮. ಕರ್ನಾಟಕದ ಸಾಹಿತ್ಯ	೧೯. ಕರ್ನಾಟಕದ ಸಾಹಿತ್ಯ	೨೦. ಕರ್ನಾಟಕದ ಸಾಹಿತ್ಯ

ಧಾರವಾಡ ವೃತ್ತದ ಒಂದು ಪ್ರತಿಯು ಚಿತ್ರ

ಕಾರವಾರದ ಫೆಬ್ರವರಿ ಸಭೆ ಜಡ್ಡು ರಾದ ರಾ.ಬ. ಬಾಬಾಜಿರಾವ ಸಾಮಂತ ಇವರು ಇಲ್ಲಿ ಇದ್ದಾಗ ಬಹುತೇಕವಾಗಿ ಧಾರವಾಡ ತಾಲ್ಲೂಕಿನ ಸುಧಾರಣೆಗೂ ಸ್ವಚ್ಛಗೂ ತನುಮನಧನವನ್ನು ಕೊಡಾ ಅರ್ಪಿಸಿ ಕ್ರಮ ತೆಗೆದುಕೊಂಡರು. ಆದರೆ ಅವರು ಈ ಶರವಾಸಿಗಳ ದುರ್ವ್ಯವಹಾರದ ಕಾರವಾರಕ್ಕೆ ವಗವಾಗಿ ಹೋಗಲು ನದಿಯ ಕಡೆಗೆ ತಕ್ಕ ಲಕ್ಷ್ಯ ಪೂರೈಸುವವರು ಯಾರೂ ಇಲ್ಲದಂತೆ ಯಾವುದನ್ನು ಈ ಪತ್ರಿಕೆ ಅಧಿಕಾರಿಗಳ ಲಕ್ಷ್ಯಕ್ಕೆ ತಂದು "ಈಗಿನ ನಮ್ಮ ರಾ.ಸಾ. ಶಿವರಾಮ ಪರಮೇಶ್ವರರು ದುರ್ಲಕ್ಷ್ಯ ಮಾಡುವುದು ಸಜೇ ದಾಶ್ವರ್ಯ ಎಂದು ಸ್ಪಷ್ಟ ಹೇಳಿದೆ. ಜಲಮಾಲಿನ್ಯ, ಹವಾಮಾಲಿನ್ಯ ಹಾಗೂ ಧ್ವನಿ ಮಾಲಿನ್ಯದ ಬಗ್ಗೆ ಜಾಗೃತಿ ವರ್ಷ ಗಳನ್ನು ಆಚರಿಸುತ್ತಿರುವ ಈಗಿನ ಸಂದರ್ಭ ದಲ್ಲಿ ಪತ್ರಕರ್ತರು ಇಂಥ ಎಷ್ಟು ಪ್ರಕರಣಗಳನ್ನು ಹೊರಗೆ ತರಲು ಯತ್ನಿಸಿದ್ದಾರೆಂಬುದು. ಅತ್ಯಂತೋಧನೆಗೆ ಬಿಟ್ಟ ವಿಷಯ.

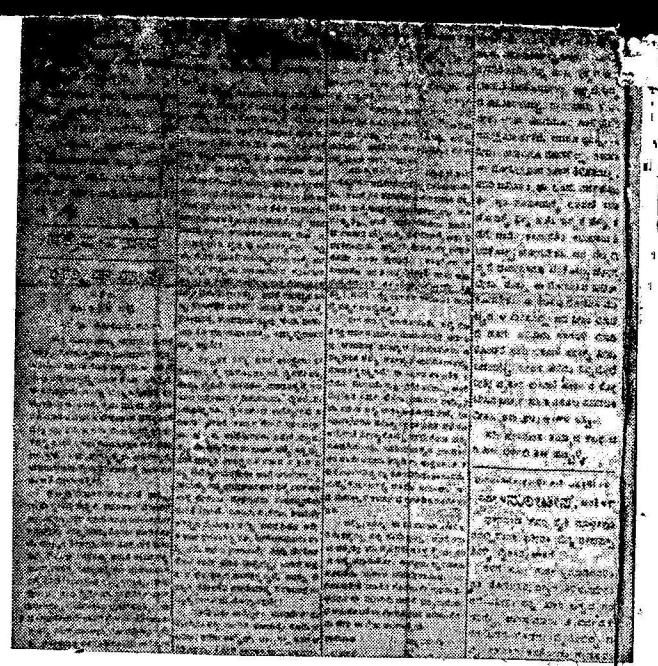
ಗ್ರಾಮೋಪೇಕ್ಷಣ ಬಗ್ಗೆ

ಧಾಮಸ್ ಎಡಿಸನ್ ಗಾಮೋ ಫೋನಿನ ಶೋಧ ಅದೇ ತಾನೆ ಆದ ಮರುಷ ಗಳವು. "ಚಮತ್ಕಾರಿಕ ಶೋಧ ಎಂಬ ಶೀರ್ಷಿಕೆಯ ಮುಂದೆ" ನಾಟಕಗಳನ್ನು ಆಡುತ್ತಿರುವ ಮಣ್ಣಕ್ಕೆ ಎಣೆಯೇ ಇಲ್ಲ! ಮಕ್ಕಳು

"ರೈತರು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಪಡಿಸುವುದನ್ನು ಸ್ವಾಧೀನಪಡಿಸಿ ಕೊಳ್ಳುವರು!" ಇದು ಈಗಿನ ಸುದ್ದಿಯಲ್ಲಿ ೧೮೮೫ ರಷ್ಟು ಹಿಂದೆಯೇ "ಚಂದ್ರೋದಯ" ಕನ್ನಡ ವಾರಪತ್ರಿಕೆ ಪ್ರಕಟಿಸಿದುದು.

ಇಂಗ್ಲೆಂಡಿನ ವಂಹಾರಾಣ್ ವಿಕ್ಟೋರಿಯಾ ಪ್ರತಿನಿಧಿಯಾಗಿ ಭಾರತದ ಆಗಿನ ವೈಸರಾಯ ಲಾರ್ಡ್ ಡಫರಿನ್ ರೂ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಸ್ಥಾನದ ದೊರೆ ಅಮೀರ ಅಬ್ದುಲ ರಹಮಾನರ ಜೊತೆ ಸ್ನೇಹ ಒಪ್ಪಂದ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲು ಯತ್ನಿಸಿ ವಿಫಲ ಗೊಂಡ ಬಳಿಕ ಡಫರಿನ್ ರೂ ಅಮೀರ ರನಿಗೆ ಈ ರೀತಿ ಎಚ್ಚರಿಕೆ ನೀಡುತ್ತಾರೆ.

"ಖಂಡಿಯ ದರಬಾರಿನಲ್ಲಿ ನಡೆದ ಗಂಪು ಸಂಗತಿಗಳು" ಎಂಬ ಶೀರ್ಷಿಕೆಯಡಿ ಪ್ರಕಟವಾದ ಇದು ಒಂದು ಕಾಲ್ಪನಿಕ ಸಂದರ್ಶನ. ಚಂದ್ರೋದಯ ಇದನ್ನು "ಅಮೃತಬರೂರ್ ಇಂಗ್ಲೀಷ್ ಪತ್ರಿಕೆಯಿಂದ ಆಯ್ದು ಕೊಂಡಿದೆ. ಅತಿವೃಷ್ಟಿಯ ಪರಿಣಾಮವಾಗಿ ದರಬಾರ ರದ್ದುಪಡಿಸ ಬೇಕಾದುದಕ್ಕಿಂತ ಅಮೀರನು ತಮ್ಮ ಕೋಪ ಪ್ರದರ್ಶಿಸಿ, ತನ್ನ ಗೌರವಾರ್ಥ ಖುಶಾಲು ತೋಪು ಇನ್ನೂ ಹೆಚ್ಚು ಹಾರಿಸಲಿಲ್ಲೇಕೆ

ಲೋಕಬಂಧಂ (ದಿ. ೨೭-೫-೯೪) ವಿನ ಪ್ರತಿಯ ಒಳಪುಟ

೧೮೦ ಸಪ್ಟೆಂಬರ್ ಆರನೇ ತಾರೀಖಿನಲ್ಲಿ "ಚಂದ್ರೋದಯ"ದ ೧೫ನೇ ವಷದ ವರ್ಷಾಂತ ಸಂಚಿಕೆ. "ಸ್ವದೇಶ ಬಾಂಧವರಲ್ಲಿ ನಾಗರಿಕತೆಯನ್ನುಂಟು ಮಾಡುವುದಕ್ಕೂ, ಅವರಿಗೆ ಸನ್ಮಾರ್ಗ ಮತ್ತು ಸುವಿಚಾರಗಳನ್ನು ತೋರಿಸುವುದಕ್ಕೂ ನಿರಂತರ

ಅಭಿವೃದ್ಧಿ-ರತ್ನದ ಸ್ವಾಧೀನ; ಶತಕದ ಹಿಂದಿನ ಎಚ್ಚರಿಕೆ

ಎಂದು ಅತ್ಯಪ್ಪಿ ಸೂಚಿಸಿ ಇಂಗ್ಲೆಂಡಿನ ರಾಜಕರ್ತನ ಬಗ್ಗೆ ಹಿತಾಸಕ್ತಿ ತೋರಿಸಿದುದು ಇದರಲ್ಲಿ ಸ್ವಾರಸ್ಯಕರವಾಗಿ ಬಂದಿದೆ.

ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಸ್ನೇಹ ಬಯಸಿದ ಲಾರ್ಡ್ ಡಫರಿನ್ ರಿಗೆ ಅಮೀರನು "ರಕ್ತಸ್ನೇಹ"ದ ಪ್ರಸ್ತಾವ ಮಾಡುತ್ತಾನೆ. ಡಫರಿನ್ ರಿಗೆ ಹಾಗೂ ದುಬಾಹಿಗೆ ಅಮೀರನ ಮಂಥಿ ತಾರ್ಥ ತಿಳಿಯದೇ ಕೆಲಹೊತ್ತು ಪರಸ್ಪರ ಮಿತಿಮೀರಿ ನೋಡುತ್ತ ಕಂಠಿತ ಬಿಡುತ್ತಾರೆ.

ಆಗ ಅಮೀರರೇ "ನಿಮ್ಮ ಚಕ್ರವರ್ತಿಗಾಗಿ ಗೋವಳಕೊಂಡದ ರತ್ನ ಪ್ರಕಾಶವುಳ್ಳವರೂ, ಎರಳೆ ನೋಟದ ನೇತ್ರಗಳುಳ್ಳವರೂ ದಾಡಿದು (ದಾಳಿಬದ) ಬೀಜದಂತೆ ದಂತಪಂಕ್ತಿಯುಳ್ಳವರೂ ಆಗಿದ್ದ ಅನೇಕ ಹಣ್ಣು ಮಕ್ಕಳು ಇರುವರೆಂದು ಕೇಳಿದ್ದೇನೆ. ಇವರಲ್ಲಿ ಇಬ್ಬರು ಅಥವಾ ಮೂವರು ನನಗೆ

ಧಾರವಾಡದ ಈ ಗೃಹಸ್ಥರು ಹೀಗೆ ಬೆಳಗಾವಿಯವರ ವಿಷಯ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳ ಬೇಕಾದರೂ ಧಾರವಾಡದ ಜನರಲ್ಲಿ ಧೈರ್ಯವೂ ಸಹಜವೂ ದೀರ್ಘಪ್ರಾಯವೂ ಇಲ್ಲೆಂದು ಮನಗಂಡವರಾಗಿ ಸ್ವಜನರಾದರೂ ತೋರಿಕೆಗೆ ಪರರಾಗಿ ಬೆಳಗಾವಿಯವರಿಗೆ ಹೇಳಿಕೊಂಡಿರುವುದೆಂದು ಊಹಿಸಬಹುದಾಗುತ್ತದೆ. ಇದು ಹಾಗಿದ್ದರೂ ಕರಾಡ ಗೃಹಸ್ಥರ ಉದ್ದೇಶವು ನನಗೆ ತಿಳಿಯುವುದಕ್ಕೆ ಮಾಗುವಿಲ್ಲ ದಿದ್ದರೂ ಅವರು ಮುಂದೆ ಆಗತಕ್ಕ ಪರಿಣಾಮವನ್ನು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಬಲ್ಲವರಾಗಿರುತ್ತಾರೆಂದು ತಿಳಿಯುತ್ತೇನೆ" ಎಂದು ಹೇಳಿರುವ ಸತ್ಯವಿದು. ಕರಾಡ ಗೃಹಸ್ಥರ ಈ ಪತ್ರವನ್ನು ಓದಿಯಾವರೂ ಧಾರವಾಡದ ಜನರು ವಿಶೇಷವಾಗಿ ತಾವು ಅಗ್ರೇಸರರಾದ ಜಂಭವೇರಿನವರು. ನಿಜವಾಗಿ ವಿಶಿಷ್ಟವಿಹಿತ ತಿಳಿದವರಾಗಿ ದ್ದರೆ ತಲೆ ಕೆಳಗೆ ಹಾಕುವರುಬುದರಲ್ಲಿ ತಿಲಮಾತ್ರವಾದರೂ ಸಂಶಯವಿಲ್ಲ. ಧಾರವಾಡದ ಜನರು ಅರಂಭಶೂರ ರಿರುತ್ತಾರೆಯ ಜಗಮಗುವಾದ ವ್ಯಕ್ತವು ಅಯೋಗ್ಯವಲ್ಲ. ಇಲ್ಲಿ ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ಕಮೀಟಿಯ ಸ್ವಾಭಾವದಾಗ್ಯ ಹರಡಲ್ಪಟ್ಟ ಸುದ್ದಿಯು ಅಡಂಬರದಿಂದ ಕರ್ನಾಟಕ ಪ್ರಾಂತ್ಯದ ಕೆಲಕೆಲಸವಲ್ಲಾಗುತ್ತದೆಂದು ನನಗೆ ಒಳ್ಳೇ ಭಯವುಂಟಾಗುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಹುಟ್ಟಿದ ಬುದ್ಧಿ ಹೊಳುವವರಿಗೆ ಎಂಬಂತೆ

II ನೆಯ ಪುಟ

ಖುರಾನವನ್ನು ಓದಿ ಸೋಡಪತ್ರವನ್ನು ಕೊಡಿಸುವನು.

ಲಾರ್ಡ್ ರಾಜಪ್ರತಿಯರೂ ಅವರ ಗುಂಡಂದಿರೂ ಸ್ವತಂತ್ರ ರಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಈ ಬಗ್ಗೆ ಮಹಾರಾಣಿಯ ಅಧಿಕಾರವೇನೂ ನಡೆಯದು. ಹಾಗೂ ಇದಲ್ಲದೇ ನಮ್ಮ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಸೋಡಪತ್ರ ಕೊಡುವ ಕ್ರಮ ಬೇರೆಯೇ ಅದೆ ಖಾವಂದ.

ಅಮೀರರೂ ತಿಳಿಯಂತೆ ತಿಳಿಯಂತೆ ಇದಕ್ಕೆ ನೀವು ಅಡ್ಡಿ ತೋರಿಸುತ್ತೀರಿ. ಈ ಸ್ನೇಹದ ಮಾತುಗಳೆಲ್ಲವೂ ಇಲ್ಲಿಯೇ ನಿಂತು ಹೋಗಲಿ ನಾನು ಇನ್ನು ಕಾಬೂಲಕ್ಕೆ ಹೋಗುವೆನು.

ಲಾರ್ಡ್ ರೂ ಆದರೆ ನೀವು ಇಲ್ಲಿಂದ ಕಾಬೂಲಕ್ಕೆ ವರಳಿ ಹೋಗುವಷ್ಟರಲ್ಲೇ ರತ್ನರೂ ಹಿರಾತ್ ನ್ನು ತಮ್ಮ ಸ್ವಾಧೀನಕ್ಕೆ ತೆಗೆದುಕೊಂಡಿದ್ದನ್ನು ನೋಡುವಿರಿ.

ಇದನ್ನು ಕೇಳಿ ಅಮೀರರೂ ಸಿಟ್ಟಿನಿಂದ ಕೂಡ ಸ್ಥಳ ಬಿಟ್ಟು ಮೂರ್ಛಾಹೋದರು. ಆಗ ಅವರಿಗೆ ಪನ್ನೀರಾದಿ ತೈಲಗಳಿಂದ ಜಾಗೃತಪಡಿಸಿ ಬಿಡಾರಕ್ಕೆ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಹೋ ಹೋದರು.

ಯು ಹೈದರಾಬಾದಿನಿಂದ ಅದರ ವಿಷಯ ವಷದ ಅರಸಂಚಿಕೆಗಳು ನಮಗೆ ದೊರಕಿದವು. ಪತ್ರಿಕೆಯ ಏಕನಿವಷದ ೨೭ ರಿಂದ ೨೮ ರ ವರೆಗಿನ ಸಂಚಿಕೆಗಳ ತಾರೀಖುಗಳು. ಕ್ರಿ. ಶ. ೧೮೫೭ ಅಕ್ಟೋಬರ್ ೨೦, ೨೭, ನವೆಂಬರ್ ೩, ೧೦, ೧೭, ೨೪ ಏಕನ ಪತ್ರಿಕೆಯ ಪೂರ್ವ ಪುಟದ ಮೇಲೆ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಉಲ್ಲೇಖವಲ್ಲ ಟ್ಟಿವೆ. ಪ್ರತಿಚಂದ್ರವಾರ (ಸೋಮವಾರ) ಪತ್ರಿಕೆ ಹೊರಡುತ್ತಿತ್ತುಂಬುದೂ ತಿಳಿಯುವುದು. ಮತ್ತು ಶಕೆಯನ್ನು ಸಹ ಹೇಳಿ ವಿಶಿ ಯನ್ನು ಜೊತೆಯೇ ಬರೆಯಲಾಗಿದೆ. ಅದರ ವಿವರ.

೧ ಸುಬುದ್ದಿ ಪ್ರಕಾಶ, ಸಂವತ್ಸರ ೭, ಪತ್ರಾ ೨೭, ಶಹರ ಬೆಳಗಾವಿ ತಾರೀಖು ೨೦ನೇ ಮಾಸ ಅಗಟೋಬ ಬರ ಸನ್ ೧೮೫೭ ಉಸವಿ ಅತ್ತಿನ ವದ್ಯ ೭ ಚಂದ್ರವಾರ ಶಕೆ ೧೭೭೮ ನಲನಾಮ ಸಂವತ್ಸರ.

೨ ಸುಬುದ್ದಿ ಪ್ರಕಾಶ, ಸಂವತ್ಸರ ೭, ಪತ್ರಾ ೨೮, ಶಹರ ಬೆಳಗಾವಿ ತಾರೀಖು ೨೭ನೇ ಮಾಸ ಅಗಟೋಬರ ಸಂನ ೧೮೫೭ ಉಸವಿ ಅತ್ತಿನ ವದ್ಯ ೧೪ ಚಂದ್ರವಾರ ಶಕೆ ೧೭೭೮ ನಲನಾಮ ಸಂವತ್ಸರ.

೩ ಸುಬುದ್ದಿ ಪ್ರಕಾಶ, ಸಂವತ್ಸರ ೭, ಪತ್ರಾ ೨೯, ಶಹರ ಬೆಳಗಾವಿ ತಾರೀಖು ೩ ನೇ ಮಾಸ ನವೆಂಬರ ಸಂನ ೧೮೫೭ ಉಸವಿ. ಕಾರ್ತಿಕ ಶುದ್ಧ ೫ ಚಂದ್ರವಾರ ಶಕೆ ೧೭೭೮ ನಲನಾಮ ಸಂವತ್ಸರ.

೪ ಸುಬುದ್ದಿ ಪ್ರಕಾಶ, ಸಂವತ್ಸರ ೭, ಪತ್ರಾ ೩೦, ಶಹರ ಬೆಳಗಾವಿ ತಾರೀಖು ೧೦ನೇ ಮಾಸ ನವೆಂಬರ ಸಂನ ೧೮೫೭ ಉಸವಿ. ಕಾರ್ತಿಕ ಶುದ್ಧ ೧೩ ಚಂದ್ರವಾರ ಶಕೆ ೧೭೭೮ ನಲನಾಮ ಸಂವತ್ಸರ.

೫ ಸುಬುದ್ದಿ ಪ್ರಕಾಶ, ಸಂವತ್ಸರ ೭, ಪತ್ರಾ ೩೧, ಶಹರ ಬೆಳಗಾವಿ ತಾರೀಖು ೧೭ನೇ ಮಾಸ ನವೆಂಬರ ಸಂನ ೧೮೫೭ ಉಸವಿ.

ಕಾರ್ತಿಕ ವದ್ಯ ೫ ಚಂದ್ರವಾರ ಶಕೆ ೧೭೭೮ ನಲನಾಮ ಸಂವತ್ಸರ ಆರನೆಯ ಸಂಚಿಕೆಯ ಮೊದಲನೆಯ ಮತ್ತು ಕಡೆಯ ಪಾನು ಕಳೆದು ಹೋಗಿವೆ. ಉಳಿದ ಪಾನುಗಳ ಮೇಲಿಂದ ಅದು ತಾ. ೨೪ ನವೆಂಬರ ೧೮೫೭ ರ ಸಂಚಿಕೆಯೆಂದು ತಿಳಿಯುವುದು. ಈ ಮೇಲಿನ ವಿವರಗಳನ್ನು ಸೂಕ್ಷ್ಮವಾಗಿ ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡಿದರೆ ಇದು ವಾರಪತ್ರಿಕೆಯೆಂದು ಯಾರಿಗಾದರೂ ತಿಳಿಯುವಂತಿದೆ.

ರಾಜಾಶ್ರಯ

ಇನ್ನುಳಿದ ಅನೇಕ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಉಪಲಬ್ಧವಿರುವ ಈ ಸಂಚಿಕೆಗಳ ಸೂಕ್ಷ್ಮಪರಿಶೀಲನೆಯಿಂದ ತೀರ ಸುಲಭವಾಗಿ ತಿಳಿಯಬಹುದು. ಅದನ್ನು ಕೆಳಗೆ ಕೊಡಲಾಗಿದೆ. ದೊರೆತ ಲಂಶಗಳ ಮೇಲಿಂದ ಕೆಲವು ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಸಂಶೋಧಿಸಿ ತೆಗೆಯಲಾಗಿದೆ. ವಿವರ.

ಪತ್ರಿಕೆಯ ಹೆಸರು ಸುಬುದ್ದಿ ಪ್ರಕಾಶ ಬೆಳಗಾವಿ ಶಹರದಿಂದ ಅದು ಪ್ರತಿ ಸೋಮವಾರ ಪ್ರಕಟವಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಪೂರ್ವಸೇವ

ಯುಗ ಮೇಲೆ ಸಂಚಿಕೆಗಳು ಸಂಪಾದಕರ ವರು ೧೮೫೭ ನವೆಂಬರ್ ೨೪ ನೇ ತಾರೀಖಿನ ವರೆಗಿನವು. ಅಂದರೆ ೧೮೫೭ ರಿಂದ ಪತ್ರಿಕೆ ಹೊರಡುತ್ತಿದ್ದು, ೧೮೫೭ ನವೆಂಬರ್ ೨೪ರ ನಂತರವೂ ಹೊರಡುತ್ತಿರಬಹುದು. ಆದರೆ

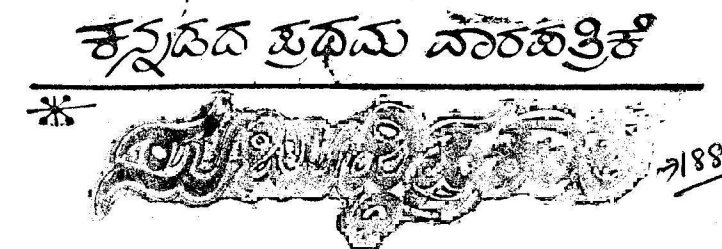
ಪ್ರೊ. ಬಿ. ಬಿ. ಮಹೀಶವಾಡಿ

ಪತ್ರಿಕೆ ಎಂದಿನವರೆಗೆ ನಡೆದು ನಿಂತು ಹೋ ಯಿತು, ಎಂಬುದು ತಿಳಿಯದು. ೧೮೫೭-೧೮೫೭ ರವರೆಗೆ ಸುಮಾರು ಏಳು ವಷ ಅದು ಜೀವಂತ ಇದ್ದುದು ಸುಸ್ಪಷ್ಟ. ಪತ್ರಿಕೆಯ ಬೆಲೆ ಪ್ರತಿ ಸಂಚಿಕೆಗೆ ಎರಡು ಆಣೆ, ತಿಂಗಳಿಗೆ ಎಂಟು ಆಣೆ (ಅರ್ಧರೂಪಾಯಿ); ವಷಕ್ಕೆ ಆರು ರೂಪಾಯಿ. ಪತ್ರಿಕೆಯ ಸಂಪಾದಕರು ಖೀರುಶೇಷ. ತಾರೀಖು ೨೦ ಅಕ್ಟೋಬರ್ ೧೮೫೭ರಿಂದ ಖೀರುಶೇಷ ಅವರನ್ನು ಸಂಪಾದಕರೆಂದು ನಿಯಮಿಸಲಾಗಿತ್ತು. ಅದಕ್ಕಿಂತ

ಮುಖಾಂತರವಾಗಿ ಇತ್ತೀಚಿನಿಂದ ಹಿಂದೆ ಸಂಯುಕ್ತ ಕರ್ನಾಟಕ ಪತ್ರಿಕೆಯು (೧೯-೮-೩೭) ಸುಬುದ್ದಿ ಪ್ರಕಾಶದ (೮೮ ವಷಗಳ ಹಿಂದಿನ ಕನ್ನಡ ಪತ್ರಿಕೆ) ಒಂದು ಸಂಚಿಕೆಯನ್ನು ಪರಿಚಯಿಸಿದ ಲೇಖನ ಪ್ರಕಟವಾಗಿತ್ತು. ಅದನ್ನೇ ಹಾವನೂರ ಅವರು ಆಧಾರವಾಗಿ ಇಟ್ಟುಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. ಸುಬುದ್ದಿ ಪ್ರಕಾಶದ ಸಂಚಿಕೆಗಳು ಅವರ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಬಿದ್ದಂತೆ ತೋರುವುದಿಲ್ಲ.

೧೮೫೭ರಲ್ಲಿ ಎಚ್. ಮೊಗ್ಗಿಂಗ್ ಅವರ ಸಂಪಾದಕತ್ವದಲ್ಲಿ ಮಂಗಳೂರಿನಿಂದ ಕಲ್ಪಚ್ಚಿ ನಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟವಾಗುತ್ತಿದ್ದ ಮಂಗಳೂರು ಸಮಾಚಾರ ಪತ್ರಿಕೆ ಕನ್ನಡದ ಪ್ರಥಮ ಪತ್ರಿಕೆ. ಅದು ಪ್ರತಿ ತಿಂಗಳ ಒಂದು ಮತ್ತು ಹದಿನೈದನೆಯ ತಾರೀಖುಗಳಂದು ಪ್ರಕಟವಾಗುತ್ತಿತ್ತು.

೧೮೫೩ ಜುಲೈ ೧ ರಿಂದ ೧೮೫೪ ಫೆಬ್ರವರಿ ೧೫ ರ ವರೆಗೆ ಒಟ್ಟು

ಕನ್ನಡದ ಪ್ರಥಮ ವಾರಪತ್ರಿಕೆ

ಹಿಂದೆ ಸುಬುದ್ದಿ ಪ್ರಕಾಶ ಅತ್ಯಂತ ಕೊಟಿದ್ದಲ್ಲಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದ ಮೂವರು ಅದನ್ನು ನಡೆಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಆದರೆ, ಎಲ್ಲಿಯೂ ಅವರ ಹೆಸರಿಲ್ಲ. ಸಾಂಗಲಿ ಸಂಸ್ಥಾನಿಕರಾಗಿದ್ದ ಲೀ ಮಂತ ರಾಜಲೀ ಚಿಂತಾಮಣಿರಾವ ಅಪ್ಪಾ ಸಾಪೇಬ ಸಾಂಗಲಿಕರ ಇವರು ಬೆಳಗಾವಿಯ ಗ್ರಂಥಾಲಯಕ್ಕೆ (ಬಹುಶಃ ಶಹಾಪೂರ ಗ್ರಂಥಾಲಯವಿರಬಹುದು. ಯಾಕೆಂದರೆ ಸಾಂಗಲಿ ಸಂಸ್ಥಾನದ ಆಡಳಿತಕ್ಕೆ ಶಹಪೂರತಾಲೂಕು ಒಳಪಟ್ಟಿತ್ತು) ಸುಬುದ್ದಿ ಪ್ರಕಾಶವೆಂಬ ಪ್ರಿಂಟಿಂಗ್ ಪ್ರೆಸನ್ನು ಲೋಕಾರ್ಪಣಾರ್ಥವಾಗಿ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದರು. ಆ ಪ್ರೆಸಿನಲ್ಲಿ ಸುಬುದ್ದಿ ಪ್ರಕಾಶ ಹೆಸರಿನ ವಾರ ಪತ್ರಿಕೆ ಅಚ್ಚಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಆಗ ಕಲ್ಪಚ್ಚಿನಲ್ಲಿ ಅದು ಅಚ್ಚಾಗಿ ಬರುತ್ತಿತ್ತು. ರಾಜಾಶ್ರಯವಿರುವುದರಿಂದಲೂ ಸಾಪೇಬ ಚಂದಾದಾರರು ಇದ್ದುದರಿಂದಲೂ ಯಾವ ಆತಂಕವೂ ಇಲ್ಲದೆ ಮರಾಠಿ ವಾತಾ ವರಣದಲ್ಲಿ ಏಳು ವಷಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ಕಾಲ ಪತ್ರಿಕೆ ಬರುತ್ತಿತ್ತು ಎಂಬುದು ಬಹಳ ಆಶ್ಚರ್ಯದ ಸಂಗತಿ. ಸಾಂಗಲಿ ಅರಸರೂ ಮರಾಠಿ ಭಾಷೆ ಕರು! ಸಂಪಾದಕ ಖೀರು ಶೇಷನಹಮರಾಠಿ ಭಾಷೆಯವರು! ಇಷ್ಟೊಂದು ಧೀರ್ಘ ಕಾಲ ತನ್ನದ ಕನ್ನಡ ಪತ್ರಿಕೆ ನಡೆಸಿಕೊಂಡು ಬಂದುದು ಅವರ ಹಿರಿಯ ಗುಣವಲ್ಲವೇ? ಪ್ರಜಾವಾತ್ಸಲ್ಯದ ಒಂದು ಶ್ರೇಷ್ಠ ಸಂಕೇತ ವಲ್ಲವೇ?

ಹದಿನಾರು ಸಂಚಿಕೆಗಳನ್ನು ಅವರು ಪ್ರಕಟಿಸಿ ನಂತರ ಹೆಸರು ಬದಲಿಸಿ "ಕಂನಡ ಸಮಾಚಾರವು" (Canerese News Paper) ಎಂದು ಕನ್ನಡ ಮತ್ತು ಇಂಗ್ಲೀಷ್ ಎರಡೂ ಹೆಸರುಗಳಿಂದ ಬಳ್ಳಾರಿಯಿಂದ ೧೯೪೪ ವರ್ಷದಿಂದ ಹೊರಡಿಸತೊಡಗಿದರು. ಅಲ್ಲಿಯೂ ಅದು ತಿಂಗಳಿಗೆ ಎರಡು ಸಾರಿ ಹೊರಡುವ ಪಕ್ಷಪತ್ರಿಕೆಯಾಗಿತ್ತು. ಒಟ್ಟು ೧೮ ಸಂಚಿಕೆಗಳನ್ನು ತೆಗೆದ ಮೇಲೆ ಪತ್ರಿಕೆ ನಿಂತು ಹೋಯಿತು. ಮಂಗಳೂರು ಸಮಾಚಾರ ಕಂನಡ ಸಮಾಚಾರ ಗಳನ್ನು ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆಯ ಪ್ರಥಮ ಮತ್ತು ದ್ವಿತೀಯ ಪತ್ರಿಕೆಗಳೆಂದು ಹೇಳಬಹುದು. (೧) ಮಂಗಳೂರು ಸಮಾಚಾರ (೧೮೪೩-೧೮೪೪); (೨) ಬಳ್ಳಾರಿಯ ಕಂನಡ ಸಮಾಚಾರ (೧೮೪೪ ವರ್ಷ ತಿಂಗಳ ೧ ರಿಂದ ೧೮೪೫ ನವೆಂಬರ್ ೧೫ ರ ತನಕ) (೩) ಬೆಳಗಾವಿ ಸುಬುದ್ದಿ ಪ್ರಕಾಶ (೧೮೪೯-೧೮೫೭).-ಇವು ಗಳಲ್ಲಿ ಮೊದಲನೆಯವರೂ ಪಕ್ಷ ಪತ್ರಿಕೆಗಳು ಅವು ವಾರ ಪತ್ರಿಕೆಗಳಲ್ಲ. ಸುಬುದ್ದಿ ಪ್ರಕಾಶ ಮಾತ್ರ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ವಾರಪತ್ರಿಕೆಯಾಗಿದೆ. ಕಾಲಾನುಕ್ರಮದಿಂದ ಸುಬುದ್ದಿ ಪ್ರಕಾಶ ತೃತೀಯ ಸ್ಥಾನ ಹೊಂದಿದರೂ ವಾರ ಪತ್ರಿಕೆಯ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಅದು ಕನ್ನಡದ ಪ್ರಪ್ರಥಮ ವಾರ ಪತ್ರಿಕೆ ಎಂಬುದು ಅತ್ಯಂತ ಸ್ಪಷ್ಟವಿದೆ.

ಪ್ರಪ್ರಥಮ ವಾರಪತ್ರಿಕೆ

ಡಾ|| ಶ್ರಿನಿವಾಸ್ ಹಾವನೂರ ಅವರು ತಮ್ಮ ಪಿ. ಎಚ್. ಡಿ. ಪ್ರಬಂಧವಾದ ಹೊಸ ಗನ್ನಡ ಅರುಣೋದಯವೆಂಬ ಗ್ರಂಥದ ಸುಬುದ್ದಿ ಪ್ರಕಾಶನದ ಉಲ್ಲೇಖವಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಆದರೆ ಅದು ವಾರ ಪತ್ರಿಕೆಯೇ ಪಕ್ಷಪತ್ರಿಕೆ

ಸುಬುದ್ದಿ ಪ್ರಕಾಶದಲ್ಲಿ ಅಗ್ರಲೇಖ, ಚಮತ್ಕಾರ ಸುದ್ದಿಗಳು, ಇರಾಣಿನ ಯುದ್ಧ ಸುದ್ದಿಗಳು ಸರಕಾರಿ ನೌಕರರ ನಿಯಮಣಾತಿ ಮರ್ಗವರ್ಗ ದಂಡ ಹಾಗೂ ಶಿಕ್ಷೆಗಳೂ ದೊಡ್ಡ ಪಟ್ಟಣದ ವಾರ್ತೆಗಳು, ಸರಕಾರ

ನಮ್ಮ ಪ್ರತಿಭೆಗಳು

(I ನೆಯ ಪುಟದಿಂದ)

ಮನಃ ಎತ್ತ ನೋಡಿದವತ್ತು ಕುಂಭಕರ್ಣಾ ಖ್ಯಾನವು ಕಂಡು ಬಂತು. ಇದು ಶೋಚನೀಯವಾದದ್ದು ಲಜ್ಜಾಸ್ಪದವಾದದ್ದು, ಎಂದು ಧಾರವಾಡವರನ್ನು ಎಚ್ಚರಿಸಲಿಕ್ಕಿದ್ದಾರೆ.

ಬೆಂಗಳೂರಿನಲ್ಲಿ ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ಅಧಿವೇಶನ ನಡೆದದ್ದು ೧೯೪೨ರಲ್ಲಿಯಾದರೂ ಅದಕ್ಕಿಂತ ಮೂವತ್ತು ವರ್ಷ ಮೊದಲಿಗೆ ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ಸಂಸ್ಥೆ ಸ್ಥಾಪಿಸಲ್ಪಟ್ಟು ಅಲ್ಪಕಾಲಾವಧಿಯಲ್ಲೇ ಅಂಥ ಅಧಿವೇಶನವನ್ನು ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ನಡೆಸುವ ಯತ್ನವನ್ನು ಹಿಂದಿನವರು ಮಾಡುತ್ತಿರಬಹುದನ್ನು "ಲೋಕಸಿಂಧು" ಸಾರಿದುದು ಒಂದು ವೈಷಮ್ಯ.

ನೂಟಗಾರ ಹಿಂದು

"ನಿಕಟೀಲಿಂಗಾ ಮಹಾರಾಣಿಯವರು ಹವೆಯ ಸುಖವಿಗಿ ಗಟಲಿ ದೇಶದ ಫ್ಲೋರೆನ್ಸಿಯ ಪಟ್ಟಣದಲ್ಲಿ ಹೋಗಿ ನಿಂತಿದ್ದರು. ಅವರ ನೌಕೆ ಜನರೊಳಗೆ ಹಿಂದುಸ್ಥಾನದ ಜನರು ಕೆಲವಿದ್ದರು. ಮಹಾರಾಣಿಯವರು ಅಪಖ್ಯಾತವನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿದ್ದರಿಂದ ಅಲ್ಲಿ ಮಳೆಯು ದೃಶ್ಯವಾಗಿ ಶೇ ಹೆಚ್ಚಾಯಿತು. ಆದ್ದರಿಂದ ಅಲ್ಲಿ ಉಣ್ಣೆ ನಿವಾಸಿಗಳಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟೋ ಜನರು. ಮಹಾರಾಣಿಯವರ ಹಿಂದೂ ನೌಕರರು ಮಾದಿರ ಸಾಮರ್ಥ್ಯದಿಂದ ಮಳೆಯನ್ನು ಕಟ್ಟಿದರೆಂದೆ" ಸುದ್ದಿಯನ್ನು ಪಸರಿಸಿದರು. ಮಹಾರಾಣಿಯವರು ಅಲ್ಲಿ ಇರುವ ವರೆಗೆ ಒಂದು ಜನ ಸಹ ಮಳೆಯಾಗಲಿಲ್ಲ. ಅವರು ಅಲ್ಲಿಂದ ಹೊರಟು ಹೋದ ದಿವಸವೇ ಸಮುದ್ರಿಯಲ್ಲಿ ಮಳೆಯಾಯಿತು. ಇದರಿಂದ ಹಿಂದೂ ನೌಕರು ಮಾಟದ ವಿಧಿಯಲ್ಲಿ ಅತಿ ನಿಪುಣರಾಗಿದ್ದಾರೆಂದು ಫ್ಲೋರೆನ್ಸದ ನಿವಾಸಿಗಳು ಮನಗಂಡಿದ್ದಾರಂತೆ ಇದೊಂದು ಲೋಕಸಿಂಧು ನೀಡಿದ ವರ್ತಮಾನ ಸಾರದ ಸ್ವಾರಸ್ಯವು ಸುದ್ದಿ.

ಹುಬ್ಬಳ್ಳಿ ಪತ್ರ

ದಿ. ೨೨-೧೧ ೧೮. ೪೨ರ "ಹುಬ್ಬಳ್ಳಿ ಪತ್ರ" ಕನ್ನಡ ಭಾರ ಪತ್ರಿಕೆಯ ಮೇಲೆ ಕಾಣ

ಸಲಾದ ವರ್ಷ "೩" ಎಂಬುದರ ಮೇಲೆ ೧೮೯೩ ರಲ್ಲಿ ಆರಂಭವಾದ್ದೆನಿಸುತ್ತದೆ. ಈ ಪತ್ರಿಕೆಯ ಸಂಪಾದಕ ಮುದ್ರಕ ಪ್ರಕಾಶಕರು ಮಾಲಿಕ ಅಥವಾ ವ್ಯವಸ್ಥಾಪಕ ಯಾರು ಎಂದು ತಿಳಿಯುವಂತಿಲ್ಲ. ಪತ್ರಿಕೆಯ ಒಡೆಯರಿಗಾಗಿ ಹುಬ್ಬಳ್ಳಿ ಪ್ರಿಂಟಿಂಗ್ ವರ್ಕ್ಸ್‌ನಲ್ಲಿ ಮುದ್ರಿತ ಹಾಗೂ ಪ್ರಕಾಶಿತ ಎಂದು ಮಾತ್ರ ಬರೆಯಲಾಗಿದೆ. ಅದೇ ಮುದ್ರಣಾಲಯದ ಜಾಹೀರಾತು ಬಂದೆಡೆ ಪ್ರಕಟವಾಗಿದ್ದು ಅದರ ಕೊನೆಗೆ ಮಹಾರಾಜರನ್ನು ಭೀ. ಶಿರಗಾಂವಕರ ಮ್ಯಾನೇಜರ ಎಂದು ಕಾಣಿಸಲಾಗಿದೆ. ನಾಲ್ಕು ಪುಟಗಳ ಈ ಪತ್ರಿಕೆಯ ಮುಖಪುಟ "ಸೀವ್ ಕಾಟನ್ ಆಂಡ್ ಕೋ" ಯಂತ್ರಗಳ ಜಾಹೀರಾತಿನಿಂದ ತುಂಬಿಹೋಗಿದ್ದು ಉಳಿದ ಪುಟಗಳೂ ನೋಟಿಸು ಜಾಹೀರಾತುಗಳಿಂದ ತುಂಬಿವೆ. ಮುಂಬಯಿಯ ಚನ್ನಬಸಪ್ಪ ಮಲ್ಲಪ್ಪ ವಾರದ ಇವರ ಅಂಗಡಿ, ಹುಬ್ಬಳ್ಳಿಯ ಶಿವಪ್ಪ ಬಸಪ್ಪ ನೀಲಿಯವರ ಅಂಗಡಿಯ ವಿವಿಧ ವಸ್ತುಗಳ ಧಾರಣೆ ಹಾಗೂ ಇತರ ಫೇಟೆ ಧಾರಣೆ, ವಾರದ ಪಂಚಾಂಗ ಇವುಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿದೆ. ಹುಬ್ಬಳ್ಳಿ ರೇಲ್ವೆ ಸ್ಟೇಷನ್ ಸಮೀಪದಲ್ಲಿ ನ್ಯೂ ಪ್ರಿಂಸ್ ಆಫ್‌ವೇಲ್ಸ್ ಎಂಬ ಅರಳಿ ಗಿರಣಿಯುದ್ದವನ್ನು ಅದರ ಮುಂದಿಟ್ಟು ಬಾಪೂಜಿ ದಿನಶಾ ವಜ್ರ ಸೀಕರ್ ಅವರ ಸಾಹಿರಾತು ನೋಟಿಸುತ್ತದೆ.

"ಕನ್ನ ಚಿತ್ತಮಪಿನೊ ಹರಣಿಯಂ!
ಮರ್ಮಮಾಕ್ರಮಪಿನೋಚರಣಿಯಂ!!
ಶ್ರೀಪತೇ ಪದಯುಗಲಂಸ್ಕರಣಿಯಂ!
ಲೀಲಯಾ ಭವಜಲಂ ತರಣಿಯಂ!!

ಎಂದು ಪತ್ರಿಕೆಯ ಮೇಲುಗಡೆ ಸಂಸ್ಕೃತ ಶ್ಲೋಕ ಹೊಂದಿರುವ ಇದು ಮರಾಠಿ ಕೆಳಸರಿಯ ಕ್ರಮವನ್ನು ಅನುಸರಿಸಿದೆ. ಸಾಹಿತ್ಯ ರಾಜಕೀಯ ವಾಣಿಜ್ಯ ಹಾಗೂ ವೃತ್ತಗಳ ಸಂಪ್ರದಾಯಿಕವೆಂದು ಇಂಗ್ಲೀಷಿನಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಬಗ್ಗೆ ಹೇಳಿಕೊಂಡಿರುವ ಈ ಪತ್ರಿಕೆಯ ಲಭ್ಯ ಸಂಚಿಕೆಯ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಸಭೆ ಮಂಟಪದಲ್ಲಿ ಸಾಮಾಜಿಕ ಪರಿಷತ್ತಿನ ಸಭೆ ಸೇರಿಸಿಕೊಡಬೇಡಿ ವಿಚಾರ ಹಾಗೂ ಸಾಮಾಜಿಕ ಪರಿಷತ್ತಿಗೆ

ಕಾಮದಾರ್ ಟೀಕೆ (ಲೋಕಮಾನ್ಯ ಬಾಳೆ ಗಂಗಾಧರ ಟೀಕೆ) ಅಧ್ಯಕ್ಷರಾಗ ಬೇಕೆಂಬ ಒತ್ತಾಯದ ಮನವಿ ನೋಡಲು ಸಿಕ್ಕುತ್ತವೆ. ಅಧಿಕಾರಿಗಳ ಮಾರ್ಗವರ್ಗ ಮುಲ್ಕಿ ಪರೀಕ್ಷೆ ಪರಿಣಾಮ ಇವುಗಳೇ ಇವೆ.

"ವೃತ್ತಾಂತ ಸಂಗ್ರಹ" ಎಂಬ ಶೀರ್ಷಿಕೆಯಡಿ ಸುದ್ದಿಗಳು ಪ್ರಕಟವಾಗಿವೆ. "ಒಬ್ಬ ಸಿದ್ಧಿಯು ಯಾರೋಪಿನ ಸ್ತ್ರೀಯ ಮೇಲೆ ಒಲಾತ್ಕಾರ ಮಾಡಿದ ಮೂಲಕ ಅವನಿಗೆ ಜೀವಂತ ಸುಡುವ ಬಗ್ಗೆ ಒಂದು ಚಿತ್ರಯನ್ನು ತಯಾರುಗೊಳಿಸಿದರು. ಆಗ್ಗೆ ಕೆಲವರ ಮಧ್ಯಸ್ಥಿಕೆಯಿಂದ ಅವನಿಗೆ ಫಾಶಿ ಶಿಕ್ಷೆ ಕೊಡಬೇಕೆಂದು ಗೊತ್ತಾಯಿತು. ಫಾಶಿಕೊಡುವ ಮೊದಲು ಅವನ ಅವಯವಗಳನ್ನು, ಬೇಡಲ್ಪಟ್ಟಿದರು ಆಗ್ಗೆ ಒಬ್ಬನು ಮುಂದೂರಿದು ಕೈಯಲ್ಲಿ ಚೂರಿ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಕಿವಿ, ಮೂಗು ಬೊಟ್ಟು ವಗೈರೆ ಕೊಯ್ದುಕೊಂಡನು" ಇದು ಸುದ್ದಿಗಳಲ್ಲೊಂದು.

ಲೋಕಸಿಂಧು ಹಾಗೂ ಹುಬ್ಬಳ್ಳಿ ಪತ್ರದ ಈ ಹಳೆಯ ಪ್ರತಿಗಳನ್ನು ನೀಡಿದ ಹುಬ್ಬಳ್ಳಿ, ಬೆಳಗಲಿ ದೇಸಾಯಿ ಮನೆತನದ ಶ್ರೀ ವಿನಾಯಕರಾವ ದೇಸಾಯಿ ಅವರೇ ತಮ್ಮ ಸಂಗ್ರಹದಲ್ಲಿ "ಕರ್ನಾಟಕ ವೃತ್ತ ಮತ್ತು ಧನಂಜಯ" ಸಂಯುಕ್ತ ವಾರಪತ್ರಿಕೆಯ ೧೯೦೧ ಹಾಗೂ ೧೯೦೨ರ ಒಂದೊಂದು ಸಂಚಿಕೆ ನೀಡಿದರು. ಅವರು ನೀಡಿದ ಇನ್ನೊಂದು ಪತ್ರಿಕೆ ವಿಜಯ ದೈನಿಕದ ೧೯೨೦ ಅಗಸ್ಟ ೧೪ ರದು.

ಮಾಸ್ತರರ ಮೇಲೆ ದಾಸ

೧೯೦೦ ಅಗಸ್ಟ ೨೦ರ ಕರ್ನಾಟಕ ವೃತ್ತ ಧನಂಜಯ " ಶ್ರೀ ಶಿವಾಜಿ ಉತ್ತಮದೊಳಗೆ ಇದ್ದನೆಯ ಕಾರಣದಿಂದ ವಿಚಾರಪುರದ ಹೈಸ್ಕೂಲಿನ ಇಬ್ಬರು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ಶಾಲೆಯಿಂದ ಹೊರಗೆ ಹಾಕಲ್ಪಟ್ಟ ಸಂಗತಿಯು ವಾಚಕರಿಗೆ ಗೊತ್ತಾಂಟು ಪ್ರಸ್ತುತದಲ್ಲಿ ಆ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಯು ಹೆಚ್ಚು ಮಾಸ್ತರರಾದ ರಾ. ಸಾ. ಭಾಸ್ಕರರಾವ್ ಜಠಾರ ಇವರ ಮೇಲೆ ಲುಕಸನಿಯ ದಾವೆಯನ್ನು ಮಾಡಿದ್ದು ದಾವೆಯು ವಿಚಾರಣೆಗಾಗಿ ಮೂರು ಮುದ್ದೆಗಳು ತೆಗೆದು ಬಿಟ್ಟಿವೆ. ೧) ವಾದಿಗೆ ದುಡ್ಡು ಕೊಟ್ಟು ಶಿಕ್ಷಣ ಪಡೆಯುವ ಹಕ್ಕುಂಟೆಯೇ?

೨) ಇದರ ಪ್ರತಿವಾದಿಯು ಅವನನ್ನು ಅನ್ಯಾಯದಿಂದ ಹೊರಗೆ ಹಾಕಿದನೇನು?

೩) ಎಷ್ಟು ಲುಕಸನ ಕೊಡಿಸಬೇಕು?" ಎಂದೊಂದು ಸುದ್ದಿ ಪ್ರಕಟಿಸಿದೆ. ಕಲಘಟಗಿಯ ಮಾಮಲೇದಾರರ ಕುದುರೆ ಕಿವಿ ಕೊಯ್ದು ಬಿಟ್ಟೆಯ ವಿಚಾರವೊಂದು ವಸ್ತುಪ್ರ ಸಾಹೇಬರ ಕೋಟೇಸಲ್ಲಿ ನಡೆದಿರುತ್ತದೆ. ಹುಬ್ಬಳ್ಳಿಯಲ್ಲಿ ಬೊಮ್ಮಾಪುರದ ನಾಟಕದವರ ಮೇಲೆ ಬಣ್ಣದ ದ್ರವಾಳಗಳನ್ನು ಹಾರಿಸಿದ ಸೈದು ಸಾಹೇಬನ ಮೇಲೆ ಘಾಜದಾರಿಯಲ್ಲಿ ಫಿರ್ಯಾದಿಯಾಗಿದೆ. ಪೇಗಿನ ಕೆಲಸವನ್ನು ಉತ್ತಮ ಪ್ರಕಾರದಿಂದ ಮಾಡಿದರೆ, ಹುಬ್ಬಳ್ಳಿಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಮನೆತನಕ್ಕೆ ಹೊಂದಿದವರಾದ ರಾ. ರಾ. ನಾರಾಯಣ ರಾವ ಚಟಗುಟ್ಟಿಯವರಿಗೆ ಶಸ್ತ್ರಾಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು ಗಳಿಸು ಇಡುವ ಅಧಿಕಾರ ಕೊಟ್ಟರು. ಎಂಬಿವೇ ಮೊದಲಾದವು ಈ ಸಂಚಿಕೆಯಲ್ಲಿಯ ಇತರ ಕೆಲ ಮುಖ್ಯ ಸುದ್ದಿಗಳು.

ಇದೇ ಪತ್ರಿಕೆ ೧೯೦೧ ಜುಲೈ ೩೦ರ ಸಂಚಿಕೆ ಧಾರವಾಡ ಕರ್ನಾಟಕ ಎಜುಕೇಶನ ಸೊಸೈಟಿಯ ಸಂಘಟನೆ ವಿಚಾರ ವರದಿಮಾಡಿದೆ. ಬೆಳಗಾವಿಯ ಮುಸಲ್ಮಾನ ಅಸಿಸ್ಟೆಂಟ್ ಮೆಟ್ರಿಕ್ ವಿಶ್ವಾಸಘಾತ ಆರೋಪಕ್ಕಾಗಿ ಸಸ್ಪೆಂಡ್ ಮಾಡಲ್ಪಟ್ಟಿದ್ದು ಹಾಗೂ "ಹೋದ ಸೋಮವಾರ ದಿವಸ ಮೂವರು ಒಂದೇ ಕಾಲಕ್ಕೆ ಗಲ್ಲಿಗೆ ಹಾಕಲ್ಪಟ್ಟಿದ್ದು" ವರದಿ ಯಾಗಿದೆ. ೧೯೦೨ ನವೆಂಬರ್ ೨೦ರ ಸಂಚಿಕೆ ಹುಬ್ಬಳ್ಳಿಯಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಮನ್ಯ ಹಿಷೂರ (ಮೈಸೂರು) ಮಹಾರಾಜ ಶ್ರೀ ಕೃಷ್ಣರಾಜ ಒಡೆಯರು ರಾ. ಸಾ. ಸುಬ್ಬರಾವ ಬ್ಯಾಂಕ್‌ನಲ್ಲಿಯವರೆ ಅತಿಥಿ ಸ್ವೀಕರಿಸಿ ಜನರಿಗೆ ದರ್ಶನ ನೀಡಿದ್ದರ ವಿವರವಾದ ವರ್ಣನೆ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಕಟ್ಟುವಂತಿದೆ.

"ಪ್ರಸಿಂಹ ಮತ್ತು ಪಶ್ಚಾತ್ತಾಪಹೀನನಾದ ಬಾಳೆಗಂಗಾಧರ ಟೀಕನ ದೆಸೆಯಿಂದ ಶಾಲೆಗಳನ್ನು ಬಂದು ಮಾಡಿದ್ದರೆ ಮುನಿಸಿಪಾಲಟಿಯನ್ನು ಏಕೆ ಸಸ್ಪೆಂಡ್ ಮಾಡಬಾರ" ಎಂದು ವಿವರಣೆ ಕೇಳಿದ್ದ ಆಗಿನ ಕಲೆಕ್ಟರ ಇ. ಎ. ಎಲ್. ಇಮ್ಮಾನುಯೆಲ್‌ರು ನಂತರ ಧಾರವಾಡ ಮುನಿಸಿಪಾಲಟಿಗೆ ಕ್ಷಮೆ ಯಾಚಿಸಿದ ಪತ್ರವನ್ನು ಹಾಗೂ ಈ ಪ್ರಕರಣ ಕುರಿತು ಆಗಿನ ನಗರಾಧ್ಯಕ್ಷ ಶ್ರೀ ಎನ್. ಎಸ್. ಕೆರಗುದರಿಯವರ ಲೇಖನವನ್ನು ವಿಜಯ ಪ್ರಕಟಿಸಿದೆ. ●

ಗವ್ವರ್ನನಿಗೆ ಶಿಕ್ಷೆ ಕೊಟ್ಟ ಗ್ರಾಮಸ್ಥರು

(1ನೇ ಪುಟದಿಂದ)

ಎಂದು ಒಂದು ಸುದ್ದಿ ಅದರಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟವಾಗಿದೆ.

X X X

ಲಕ್ಷ್ಮೀಶ್ವರ ಗೌಡಾಲಯವನ್ನು ಅದರ ಜನ್ಮದಾತರಾದ ಮಾಮಲೇದಾರರೇ ಏಕೆ ಅಲಕ್ಷಿಸಿದ್ದಾರೆ? ಎಂದು ಪ್ರಶ್ನಿಸುವ ಗಾವಳಿ (ಗ್ರಾಮಸ್ಥ) ರೊಬ್ಬರ ಪತ್ರವನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸಿದ ಈ ಪತ್ರಿಕೆ ಲಕ್ಷ್ಮೀಶ್ವರರಲ್ಲಿ ಮರಾಠಿ ಶಾಲೆಯ ಅಗತ್ಯತೆಯನ್ನು ಒತ್ತಿ ಹೇಳಿದೆ. ಮನಿಯಾಡರ್ ಫಾರ್ಮುಗಳು ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಭಾಷಾಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಇರಬೇಕೆಂದು ಒಂದೆಡೆ ಪ್ರತಿಪಾದಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಮಹಿಳೆಯೊಬ್ಬಳು ನೀರು ತುಂಬಿಕೊಂಡು ಬರುತ್ತಿದ್ದಾಗ ಜಾಟರ ಎಮ್ಮೆಯೊಂದು ಅಕಸ್ಮಾತ್ತಾಗಿ ಹಾಯ್ದು ನೀರು ಚೆಲ್ಲಿದ್ದರಿಂದ ಜಾಟರ ಎಮ್ಮೆಗೆ ಹೊಡೆದುಲಾಯಿತೆಂದೂ ಮುಂದೆ ಅದೇ ಜಾಟ-ಜಾಟೆತರ ಸಂಘರ್ಷದಲ್ಲಿ ಭೇದಭಾವವಾಗಿ ಮೂವರ ಸಾವಿನಲ್ಲಿ ಪಯಾ ಏಸಾನಗೊಂಡಿತೆಂದೂ ಇನ್ನೊಂದು ಸುದ್ದಿ ಹೇಳುತ್ತದೆ. ಬೆಳಗಾವಿಯ ಖತಾ ಅಲ್ಲಿ ದರ್ಗಾದಲ್ಲಿ ನೃತ್ಯ ತಂಡಗಳು ನಡೆಸುವ ಘಟನೆ ಕುರಿತು ವರದಿಯಾಗಿದೆ.

ಧಾರವಾಡ ಡಿಸ್ಟ್ರಿಕ್ಟ್ ಲೋಕಲ್ ಬೋರ್ಡ್ ಗೆರಿಟರ ವಿಸ್ತೀರ್ಣ ೧೦ ರಂದು ಅಸ್ತಿತ್ವದಲ್ಲಿ ಬರಬೇಕೆಂದು ಬಯಸುವುದನ್ನು ಮತ್ತು ಅಗಿನ ಧಾರವಾಡ ನಗರದ ನೀರಿನ ಅರಬನ್ನು ಈ ಪತ್ರಿಕೆಯ ಗೆರಿಟರ ಸಂಚಿಕೆ ವರದಿಮಾಡಿದೆ. ವಿವಾಹದ ಮೆಚ್ಚು ಕಡೆಮೆಗೊಳಿಸುವ ಬಗ್ಗೆ ಗಾರ್ವಿಪುರವೆಂಬಲ್ಲಿಯ ಮುಸಲ್ಮಾನರು ನಿರ್ಧರಿಸಿದುದು ವರದಿಯಾಗಿದೆ.

X X X

ಧಾರವಾಡ ಟ್ರಿನಿಂಗ್ ಕಾಲೇಜಿನ ವೈಸ್ ಪ್ರಿನ್ಸಿಪಲ್ ಲರಗಾಧ ರಾವ ಸಾವೇಬ ಭಂಡರ್ಗೆ ರಾವ್ ಹಯಲಗೋಳರು ಗೆರಿಟರ ಮೇಲೆ ರಂದು ನಿಧನ ಹೊಂದಿದುದನ್ನು ಈ ಪತ್ರಿಕೆಯ ಮೇಲೆ ಗಳಿಕೆ ಸಂಚಿಕೆ ವರದಿ ಮಾಡಿದೆ. ಆಗ ನಿಧನ ಹೊಂದಿದರೂ ಎಂದು ಹೇಳಲು "ಅವರಿಗೆ ದೇವಾಜ್ಞೆಯಾಯಿತು (ದೇವಾಜ್ಞೆ ರೂಲಿ)" ಎಂದು ಬರೆಯಲಾಗುತ್ತಿತ್ತೆಂದು ಇದರಿಂದ ತಿಳಿಯುತ್ತದೆ.

"ಗವರ್ನ ತಾಲೂಕು ಹಯಲಗೋಳದಲ್ಲಿ ೧೮-೦೮ರಲ್ಲಿ ಜನಿಸಿದ ರಾವಸಾವೇಬ ಭಂಡರ್ಗೆ ರಾವ್ ಹಯಲಗೋಳರು ಧಾರವಾಡದಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ಬಾಲ್ಯ ಕಳೆದು ಬೆಳಗಾವಿಯಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡ ಮರಾಠಿ ಕಲಿತರು. ಪುಣೆ ಮತ್ತು ಮುಂಬೈಯಲ್ಲಿ ಇಂಗ್ಲೀಷ್ ಶಿಕ್ಷಣ ಪಡೆದು ಪುಣೆಯ ಸುಪರಿಂಟೆಂಡಿಂಗ್ ಎಂಜಿನಿಯರಿಂಗ್ ಅಫೀಸಿನಲ್ಲಿ ಬಂದ ಎಫ್ ಎಡ್ ಕ್ಲರ್ಕ್ ಆಗಿರುತ್ತಾ, ಧಾರವಾಡ ನ್ಯೂ ಇಂಗ್ಲೀಷ್ ಸ್ಕೂಲ್, ಶಿಕ್ಷಕರಾಗಿ ಸೇವೆ ಸಲ್ಲಿಸಿದ ಬಳಿಕ ಕಾನಡಾ

(ಉತ್ತರ ಕನ್ನಡ) ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಮೋಲೀಸ್ ಇನ್‌ಸ್ಟೆಕ್ಟರರಾದರು. ಮೋಲೀಸ್ ಪಾತೆಯಲ್ಲಿ ಅವರಿಗೆ ತಮ್ಮ ಪ್ರಭಾವ ಬೀರಲು ಶಕ್ತವಾಗದೇ ಅವರ ವಿರುದ್ಧವೇ ಖಿಟ್ಟಿ ದಾವಿಲಾದವು. ಗೆರಿಟರಲ್ಲಿ ಮೋಲೀಸ್ ಪಾತೆಯಿಂದ ದೂರವಾದರು. ಮುಂದೆ ಕೆಲ ವರ್ಷ ವ್ಯಾಪಾರ ಮಾಡಿ ಗೆರಿಟರಲ್ಲಿ ಧಾರವಾಡ ಟ್ರಿನಿಂಗ್ ಕಾಲೇಜಿಗೆ ವೈಸ್ ಪ್ರಿನ್ಸಿಪಲ್, ನಂತರ ಪ್ರಿನ್ಸಿಪಾಲರಾಗಿ ಸೇವೆ ಸಲ್ಲಿಸಿದರು" ಎಂದು ದಿವಂಗತರ ಪರಿಚಯವನ್ನು ಪತ್ರಿಕೆ ಪ್ರಕಟಿಸಿದೆ.

ಆಗಿನ ಕಲಾದಗಿ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಶಿಕ್ಷಕ ವೃಂದಕ್ಕೆ ದಿ. ೧೫ರಂದು ಪಗಾರ ಸಿಗಬೇಕೆಂದು ಆದರೆ ದಿ ೨೦ರ ವರೆಗೂ ಪಗಾರ ಸಿಕ್ಕಿಲ್ಲವೆಂದೂ ನಗರದ ಮಹಾಲಕರಿ ಶಿವನಗೌಡ ಎಂಬುವರು ವಿರುದ್ಧ ದವಾಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧದಲ್ಲಿ ವರದಿ ಹೊರಡಿಸಿದುದು ಪ್ರಕಟವಾಗಿದೆ.

ಬ್ರಿಟಿಶರ ಮಾತಿನ ಮಂಡಿಗೆ

ರೋಣದ ಸೇವಾ ನಿವೃತ್ತ ತಹಶೀಲ್ದಾರ್ ರಾವಸಾವೇಬ ಭಾಳಾಜಿ ವೆಂಕಟೇಶ ತಾನು ಬಂಡಾಯದ (ಬಹುತೇಕವಾಗಿ ನರೆಗುಂದ ಬಂಡಾಯ) ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಬ್ರಿಟಿಶ್ ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಸಹಾಯ ಮಾಡಿದ್ದರ ಬಗ್ಗೆ ಹಾಗೂ ಶೂರತನ ಪ್ರದರ್ಶಿಸಿದ ಬಗ್ಗೆ ಬ್ರಿಟಿಶ್ ಸರ್ಕಾರದ ಗಮನ ಸೆಳೆದು ಮೂರ್ಖ ವೇತನವನ್ನೇ ಪಿಂಚಣಿ ಎಂದೂ ಮಂಜೂರ್ ಮಾಡುವಂತೆ ಕೇಳಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ ಬಂಡಾಯದ ಕಾಲದ ಹಿರಿಯ ಅಧಿಕಾರಿ ಸರ್ ಸೂಟರ್ ಸಾಹೇಬನಿಂದ ಅದು ಶಿಫಾರಸು ಸಹ ಮಾಡಲ್ಪಟ್ಟಿರುತ್ತದೆ. ಆದರೂ ಬ್ರಿಟಿಶ್ ಸರ್ಕಾರವು ಹೆಚ್ಚಿಗೆ ಪಿಂಚಣಿ ಮಂಜೂರು ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಒಪ್ಪದೇ ರಾವಸಾವೇಬ ರಾವ ಬಹಾದ್ದೂರರಂಥ ಯಾವುದೇ ಪದವಿ ಕೇಳಿದ್ದ ಪಕ್ಷದಲ್ಲಿ ಕೊಡಬಹುದಿತ್ತು ಎಂದು ಉತ್ತರಿಸಿದೆ. ಈ ಸುದ್ದಿಯನ್ನು ಧಾರವಾಡ ವೃತ್ತವು "ಮಾತಿನಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ಮಂಡಿಗೆಯೂಟಿ, ಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ಕೃಪಣತೆ ಖಚಿತವೆಂಬ ಶೀರ್ಷಿಕೆಯಡಿ ಪ್ರಕಟಿಸಿದೆ.

ವಿಲಾಯತಿಗೆ ತೆರಳಲಿದ್ದ ಗಿಬ್ಬ ಸಾಹೇಬ ಎಂಬವನಿಗೆ ಇಂದೂರ ಸರ್ಕಾರ ಆಪ್ತ ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿ ರಾ.ಸಾ. ಬಳವಂತರಾವ್ ಪಟವರ್ಧನರ ಪತ್ನಿ ಕೊರಳಲ್ಲಿ ಮಾರ್ಪಾಡುಗಳು ಇದ್ದೆಂದು ಭಾರೀ ದುಟ್ಟನ್ನು ಎಂದು ಈ ಪತ್ರಿಕೆ ಇನ್ನೊಂದು ಘಟನೆಯನ್ನು ವರದಿ ಮಾಡಿದೆ.

ವಾಹನಗಳಲ್ಲಿ ಮೀಟರ್ ಜೋಡಣೆ ಸಂಬಂಧದ ಒಂದು ಸುದ್ದಿ ಸಹ ಅದರಲ್ಲಿದೆ.

ಭಟ್ಟ ಕಟ್ಟಿತು

"ಆರ್ಯ ಸಮಾಜದಿಂದ ವೇದಗಳ ಭಟ್ಟಕಟ್ಟಿತು. ಇಂಗ್ಲೀಷ್ ಶಿಕ್ಷಣದಿಂದ

ಅಸ್ಥಿರ ಭಟ್ಟ ಕಟ್ಟಿತು ಇಂಗ್ಲೀಷಿಬೂಟುಗಳಿಂದ ದೇವಲಯದ ಭಟ್ಟಕಟ್ಟಿತು. ವೇಶ್ಯೆಯರಿಂದ ತರಣರ ಭಟ್ಟಕಟ್ಟಿತು ಮೋಲೀಸರಿಂದ ಒಳ್ಳೇ ಜನರ ಭಟ್ಟಕಟ್ಟಿತು. ತೆರಿಗೆ ತತ್ತು ತತ್ತು ಪ್ರಜೆಗೆ ಭಟ್ಟಕಟ್ಟಿತು. ಟೆನ್ನಿಕಾಯ್ತೆಯಿಂದ ಜಮೀನುದಾರರ ಭಟ್ಟಕಟ್ಟಿತು ಟೊಳ್ಳು ಭವನಗಳಿಂದ ಸಭೆಯ ಭಟ್ಟಕಟ್ಟಿತು. ಜಾಣಸುಗಳಿಂದ ಕಣ್ಣುಗಳ ಭಟ್ಟಕಟ್ಟಿತು. ರಶಿಯದ ದಾಳಿಯಿಂದ ಭಾರತ ಸರ್ಕಾರದ ಭಟ್ಟಕಟ್ಟಿತು. ಉದ್ಯೋಗಗಳು ಸಿಕ್ಕದೇ ಓದುಬರಹಬಲ್ಲವರ ಭಟ್ಟಕಟ್ಟಿತು. ಒಕ್ಕಟ್ಟಿಲ್ಲದೇ ಹಿಂದು ಸ್ವಾತನದ ಭಟ್ಟಕಟ್ಟಿತು. ಮುಂದಾಳುಗಳ ಪಲಾಯನ ಸೂತ್ರದಿಂದ ಪುನರ್ವಿವಾಹ ವಾದಿಗಳ ಭಟ್ಟಕಟ್ಟಿತು."

ಎಂದು ಈ ಪತ್ರಿಕೆ ಪ್ರಕಟಿಸಿದ್ದು ಅದು ಟ್ರಿನಿ ವಿಚಾರ ಸಂಚಯ ಮೇಲೆ ಬೆಳಕು ಚೆಲ್ಲುತ್ತದೆ. ೧೪ ವರ್ಷದ ಬಾಲಿಕೆಯೊಬ್ಬಳು ಸತಿ ಹೋದದ್ದನ್ನು ಇದು ವರದಿ ಮಾಡಿದೆ. ತನಗೆ ಒಬ್ಬ ವ್ಯಾಪಾರಿಯಿಂದ ಅವಮಾನವಾಯಿತೆಂದು ಒಬ್ಬ ಭಕ್ತನು ಸಹ ನ್ಯಾಯಾಲಯಕ್ಕೆ ದೂರು ಸಲ್ಲಿಸಿದ ಸ್ವಾರಸ್ಯಕರ ವಾರ್ತೆಯನ್ನು ಧಾರವಾಡ ವೃತ್ತದ ೧೯೦೧ರ ಡಿಸೆಂಬರ ೨೩ರ ಸಂಚಿಕೆ ವರದಿಮಾಡಿದೆ.

ಭಕ್ತನು ತನ್ನ ಜೋಳಿಗೆಯನ್ನು ವರ್ತಕನೊಬ್ಬನು ಕೈಯಿಂದ ಕಿತ್ತು ಕೊಂಡು ಹೋಡೆದು ಅವಮಾನ ಗೈದಿದ್ದಾನೆಂದು ದೂರು ಸಲ್ಲಿಸಿ ತನ್ನ ಪರವಾಗಿ ಕೆಲಸ ನಡೆಸಲು ಇಬ್ಬರು ವಕೀಲರನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾನೆ. ವ್ಯಾಪಾರಿಯ ಪರವಾಗಿ ಯೂ ಇಬ್ಬರು ದೊಡ್ಡ ವಕೀಲರು ಹಾಜರಾಗಿದ್ದಾರೆ ಎಂದು ಈ ಸುದ್ದಿ ತಿಳಿಸುತ್ತದೆ.

ಪ್ರತಿ ಗುರುವಾರ ಪ್ರಕಟವಾಗುತ್ತಿದ್ದ ಮರಾಠಿ ಸಂಪಾದಕ "ಧಾರವಾಡವೃತ್ತ"ದ ಈ ಸಂಚಿಕೆಗಳ ಸಂಪುಟ ಅಂಕ ಸೂಚಿಯ ಮೇಲಿಂದ ಈ ಪತ್ರಿಕೆಯು ೧೮೭೩ರ ಸುಮಾರಿಗೆ ಆರಂಭವಾಗಿದ್ದರೇ ಬೇಕೆಂದಿನಿಸುತ್ತದೆ. ಅಭ್ಯವಿರುವ ಮೊದಲಿನ ಮೂರು ಈ ನಾಲ್ಕರಲ್ಲಿ ಮೊದಲಿನ ಮೂರು ಸಂಚಿಕೆಗಳು ಕೈಬರಹದ ಕಲ್ಲಚ್ಚಿನ ಮುದ್ರಣವೇ ಆಗಿದ್ದು, ಪಾಚೆಕರ ಇಚ್ಛೆಯನ್ನು ತೃಪ್ತಿಪಡಿಸಿದ ಮೂರ್ಖ ಪತ್ರಿಕೆ ಅಥವಾ ಪ್ರಾಚೀನ ಪತ್ರಿಕೆಯೆಂದೆನಿಸುತ್ತದೆ ಮೊದಲಿನ ಮೂರು ಸಂಚಿಕೆಗಳು ಶ್ರೀ ಅಂತಾಜಿ ರಾಮಚಂದ್ರ ಜೋಳಿಗಳಿಂದ ತಮ್ಮ ಸ್ವಂತ ಧಾರವಾಡ ವೃತ್ತ ಮುದ್ರಣಾಲಯದಲ್ಲಿ ಮುದ್ರಿತ ಹಾಗೂ ಪ್ರಕಾಶಿತ ಎಂದು ಸೂಚಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿದೆ. ೧೯೦೧ರ ಡಿಸೆಂಬರ ೨೩ರ ಸಂಚಿಕೆ ಮರಾಠಿ ಮೊಳೆ ಜೋಡಿಸಲ್ಪಟ್ಟು ಧಾರವಾಡದ ಕೆನಸಾಡಿತೈ ಪ್ರೆಸ್‌ದಲ್ಲಿ ಮುದ್ರಿತವಾಗಿದೆ. ಈ ಪ್ರತಿಶೆಯೂ ಸ.ಪಾ.ದಕರ ಹೆಸರು ಹೊಂದಿಲ್ಲ. ಶ್ರೀ ಅಂತಾಜಿಜೋಳಿಗಳೇಕರೇ ಸಂಪಾದಕರಾಗಿದ್ದಿರಬಹುದು,

ಸುಬುದ್ಧಿ ಪ್ರಕಾಶ

(I ನೇ ಪುಟದಿಂದ)

ನೌಕರರ ನಿಯಮಣಿಕೆ, ವರ್ಗಾವರ್ಗಿ, ದಂಡ ಹಾಗೂ ಶಿಕ್ಷೆಗಳು, ದೊಡ್ಡ ಪಟ್ಟಣದ ವಾರ್ಡ್ ಗಳು, ವಿಲಾಯತಿ ಸುದ್ದಿಗಳು, ಸೈನ್ಯದ ವಿವರ ಪ್ರಸಿದ್ಧ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳ ಮರಣ ವಾರ್ತೆಗಳು ಇರುತ್ತಿದ್ದವು. ವಿಚಾರದ ವಿಷಯಕ್ಕೆ ತರುಣ ಜನರ ಪ್ರಗತಿಯ ವಿಷಯಕ್ಕೆ, ಲಕ್ಷಣವಿಷಯಕ್ಕೆ ದೀರ್ಘ ಲೇಖನಗಳು ಧಾರಾವಾಹಿಯಾಗಿ ಪ್ರಕಟವಾಗುತ್ತಿದ್ದವು.

ಆಗ ಭಾಷೆ ಹೇಗಿತ್ತು ಎನ್ನುವದಕ್ಕೆ ಉದಾಹರಣೆ. ಮುಂಬಯಿಯಲ್ಲಿ ವಿಶ್ವನಾಥ ಲಕ್ಷ್ಮಣ ಮತ್ತು ಕೆಲವು ಗ್ರಹಸ್ಥರು ಕೂಡಿ ಒಂದು ಪ್ರಾಮಾಣಿಕವುಳ್ಳ ಅಂಗಡಿಯನ್ನು ತೆಗೆದಿದ್ದಾರೆ. ಅಲ್ಲಿಯಾವನಾದರೂ ಹೋಗಲಿ ಅತನಿಗೆ ಸರಿ ಕ್ರಿಯದಿಂದಾದ ಯಂದರೆ ಸ್ವಲ್ಪ ನಫೆಯನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಮಾರುತ್ತಾರೆ. ಈ ಪ್ರಕಾರದ ಅಂಗಡಿ ಜನರ ಬಹು ಹಿತವುಳ್ಳದ್ದಾಯಿದೆ. ಯಿದರೊಳು ವಿಶೇಷ ಮಾಡಿ ಬಡವರಿಗೆ ಬಹು ಹಿತಯಿದೆ. ಸದರಿ ಪ್ರಕಾರದ ಅಂಗಡಿಗಳು ಯಾದೇಶ ದೊಳು ಇಲ್ಲಾ. ಮತ್ತು ನಮ ಬೆಳಗಾಂವ ಶಹರಿನಲ್ಲಿ ಹಾಗು ಮಿಕ್ಕಲಾದ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ಸಾವಕಾರನ ಮೊದಲು ಮಾಡಿ ಯಾವತ್ತು ವ್ಯಾಪಾರದಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಮಾಣಿಕಿಯೆಂಬುವದು ಯಿಲ್ಲಾ" (ಇದು. ೨೦-೧೦-೧೯೫೭ರ ಸಂಚಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟವಾದ ಅಗ್ರಲೇಖದ ಸ್ವಲ್ಪ ಭಾಗ) ಪ್ರಕಟವಾದ ಇನ್ನು ಕೆಲವು ಸುದ್ದಿಗಳನ್ನು ನೋಡಬಹುದು.

೧ ಧಾರವಾಡ— ಇಲ್ಲಿ ಬಂದಿ ಖಾನೇದ ಮ್ಯಾಲಿನ ಲಿಂಗಪ್ಪಾ ದರೋಗಾಯಿ ಇವರು ಸರಕಾರಿ ಹಣಾ ತಂಮ ಖಾಸಗಿ ವುಪಯೋಗದ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ತಕ್ಕೊಂಡರೆಂದು ಅವರಿಗೆ ಸಸ್ಪಂದ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆಯೆಂದು ಕೇಳುತ್ತೇವೆ (೩ನೆ ನವೆಂಬರ ೧೯೫೭ ಸಂಚಿಕೆಯಲ್ಲಿ) ಮತ್ತು—ಅಶ್ವಿಜವದ್ಯ ೪ ರೋಜ ಶುಕ್ರವಾರದಿವಸ ರೇವಣಸಿದ್ಧಪ್ಪಾ ವಕೀಲ ಜಡಜಕೋಟಿ ಧಾರವಾಡ ಯಿವರು ಮಹಕ್ಷಮರೋಗದಿಂದ ಮೃತಹೊಂದಿದರು. ಯಾ ಗೃಹಸ್ಥರು

ಮಹಾಯೋಗ್ಯರಿದ್ದರು. ಹಾಗು ಕಂನಡ ಶಾಸ್ತ್ರಪುರಾಣಗಳಲ್ಲಿ ಯಿವರಿಗೆ ಪೂರ್ಣ ಜ್ಞಾನಯಿತ್ತು. (೩ ನೆ ನವೆಂಬರ ೧೯೫೭ ಸಂಚಿಕೆ)

೨ ಚಮತ್ಕಾರಿಕ ಪ್ರತೋತ್ತರ— ಒಬ್ಬ ಪಂತೋಜಿಯನ್ನು ವಬ್ಬ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿ ನಿಗೆ ಕೇಳಿದನಲ್ಲಾ ನೀನು ಗೃಹದ ತೊಗಲು ನೋಡಿದ್ದಿಯಾ?—ಈ ಪ್ರಕಾರ ಕೇಳಿದನು. ಇದಕ್ಕೆ ಹುಡುಗನು ಹೌದಂದನು. ಅದಕ್ಕೆ ಪಂತೋಜಿ ಕೇಳಿದ ನಲ್ಲಾ ಯೆಲ್ಲಿನೋಡಿದ್ದಿ? ಅದಕ್ಕೆ ಶಿಷ್ಯನು ವುತ್ತರವನ್ನು ಕೊಟ್ಟನಲ್ಲಾ ಯಿದ ರಲ್ಲಿ ಆಶ್ಚರ್ಯವೇನದವಂದೇ ಅಲ್ಲಾ ವ್ಯಷ್ಣು ತೊಗಲುಗಳು ಅನಿಯ ಮೈ ಮ್ಯಾಲೆ ನೋಡಿದ್ದೇನೆ.

—ಜಗನ್ನಿತ್ (೧೦ನೆ ನವೆಂಬರ ಸಂಚಿಕೆ)

೩ ಅಗ್ರಲೇಖ— ಯಾವ ವ್ಯಾಳ್ಯವು ಒೂಗುತದೆ ಅದು ಯುದ್ಧದ ಶಿದ್ದ ತಾದ ವಿಷಯಕ್ಕೆನೆ ಕೇಳಿಕೆಲಿ ಬರುತ್ತದೆ. ಮಧ್ಯಯೇಶಿಯಾದಲ್ಲಿ ಯಿಂಗ್ರ ಜರು ಯಿರಾಣಿನ ಅಫಗಾಣಿನ ಬಲೊ ಚಿಯವರ ಮ್ಯಾಲೆ ಹಲ್ಲಾ ಮಾಡುವ ವಿಚಾರವದೆ. ಕಾಬೂಲದ ದೋಸ್ತ ಮಹಂಮದ ಖಿಂದಹಾರದಲ್ಲಿದ್ದಾನೆ. ಯಿರಾಣದವರು ರಶಿಯನದವರ ಹೇಳಿಕೆಯ ಮ್ಯಾಲಿಂದ ಹೋರಾಟ ವನ್ನು ಹಸ್ತಗತ ಮಾಡಿದರು. ಮತ್ತು ಯಿಂಗ್ರೇಜರು ಯಿರಾಣದವರ ಮ್ಯಾಲೆ ಹಲ್ಲಾಮಾಡುವ ತಜವಿಳು ನಡೆಸಿದ್ದಾರೆ, ಯಾವತ್ತು ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ಯುದ್ಧದ ವಿಷಯಕ್ಕೆ ಮಾತು ನುಡಿಯು ತಾಯಿದೆ (ಅಗ್ರಲೇಖನದ ಸ್ವ ಭಾಗ) ೧೭ನೆ ನವೆಂಬರ.

ಈ ಮೇಲಿನ ಸುದ್ದಿಗಳಿಂದ ಪತ್ರಿಕೆಯ ಸ್ವರೂಪ ಪ್ರದರ್ಶನವಾಗುತ್ತದೆ. ಪ್ರತಿ ವಾರ ಪತ್ರಿಕೆಯ ಎಂಟನೆಯ ಪುಟದ ಕೊನೆಗೆ "ಯಿಪತ್ರ ಬೆಳಗಾಂವಿಯಲ್ಲಿಯ ಯೇತದ್ದೇ ಶಿಯ ಜನರ ಪುಸ್ತಕಾಲಯದ ಸುಬುದ್ಧಿ ಪ್ರಕಾಶ ಛಾಪಖಾನೆಯಲ್ಲಿ ಖೀರೋ ಶೇಷಿ ಯಿವರು ಧ್ಯಾಪಿಸಿದ್ದು ಪ್ರಶಿದ್ಧ ಮಾಡಿದರು" ಎಂಬ ಒಕ್ಕಣಿಕೆ ಇರುತ್ತಿತ್ತು.